

KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS
UN APKAROŠANAS BIROJA

PUBLISKAIS PĀRSKATS

2009

SATURA RĀDĪTĀJS

BIROJA DARBĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS	3
KOPSAVILKUMS	4
BIROJA DARBĪBAS VIDES NOVĒRTĒJUMS	7
BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI	9
KORUPCIJAS NOVĒRŠANA	9
PRETKORUPCIJAS POLITIKAS KOORDINĒŠANA	9
NORMATĪVO AKTU PROJEKTU IZSTRĀDE	9
SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IZGLĪTOŠANA	10
VALSTS AMATPERSONU DARBĪBAS KONTROLE.....	13
KORUPCIJAS APKAROŠANA	18
POLITISKO PARTIJU FINANSĒŠANAS KONTROLE	24
STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	27
BIROJA PERSONĀLS	28
KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	31
INFORMĀCIJA PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻIEM	31
SARAKSTE AR FIZISKĀM UN JURIDISKĀM PERSONĀM.....	31
SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN SABIEDRISKĀS KONSULTATĪVĀS PADOMES DARBS.....	33
PĀRSKATS PAR IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMĀM EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI	34
BUDŽETS UN TĀ IZLIETOJUMS 2009.GADĀ	36

BIROJA DARBĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – Birojs) ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas pilda likumā noteiktās funkcijas korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē.

Korupcijas novēršana un sabiedrības izglītošana

Korupcijas novēršanas jomā Birojs izstrādā Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes un programmu, kā arī koordinē programmā minēto institūciju sadarbību, lai nodrošinātu izvērsto mērķu sasniegšanu. Birojs izstrādā metodiskos līdzekļus korupcijas novēršanai un apkarošanai valsts un pašvaldību iestādēs un privātajā sektorā. Birojs analizē valsts iestāžu praksi korupcijas novēršanā un atklātos korupcijas gadījumus, un sniedz savus priekšlikumus konstatēto trūkumu novēršanai.

Birojs analizē normatīvos aktus un normatīvo aktu projektus, kā arī ierosina izdarīt tajos grozījumus, iesniedz priekšlikumus jaunu normatīvo aktu projektu izstrādāšanai, lai mazinātu korupcijas iespējas un novērstu korupcijas riskus.

Izglītošanas jomā Birojs informē sabiedrību par korupcijas attīstības tendencēm un atklātajiem korupcijas gadījumiem, kā arī par veiktajiem pasākumiem korupcijas novēršanai un apkarošanai, izstrādā un ievieš sabiedrisko attiecību stratēģiju, izglīto sabiedrību tiesību un ētikas jomā, veic sabiedriskās domas izpēti un analīzi.

Valsts amatpersonu interešu konflikta novēršana

Birojs kontrolē interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā, kā arī normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto aizliegumu un papildu ierobežojumu ievērošanu. Konstatējot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu pārkāpumus, Birojs sauc valsts amatpersonas pie administratīvās atbildības – izskata administratīvo pārkāpumu lietas un piemēro sodus par administratīvajiem pārkāpumiem, kuru izskatīšana saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu ir piekritīga Birojam.

Politisko organizāciju finanšu kontrole

Birojs kontrolē politisko organizāciju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi un likumā noteiktajos gadījumos sauc vainīgās personas pie administratīvās atbildības. Birojs apkopo un analizē sagatavoto informāciju par partiju iesniegtajiem gada pārskatiem, konstatētajiem pārkāpumiem to iesniegšanā un par likumā noteikto ierobežojumu neievērošanu. Ne retāk kā reizi gadā informē sabiedrību par atklātajiem politisko organizāciju un to apvienību finansēšanas noteikumu pārkāpumiem, kā arī par veiktajiem pasākumiem to novēršanai.

Korupcijas apkarošana

Lai atklātu Krimināllikumā paredzētos noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā, kā arī pārkāpumus politisko organizāciju finansēšanas jomā, Birojs veic izmeklēšanu un operatīvo darbību.

Saskaņā ar vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbības stratēģija 2008. – 2010.gadam” 2009.gadā noteiktās Biroja darbības prioritātes minēto darbības virzienu ietvaros:

- mazināt valsts sagrābšanu, ierobežojot tās rašanās iespējas;
- samazināt nelietderīgas, neefektīvas un nelikumīgas rīcības ar valsts un pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem iespējas;
- pastiprināt kontroli Eiropas Savienības finansējuma likumīgai un lietderīgai piešķiršanai un izmantošanai;
- sniegt metodisku palīdzību iekšējās pretkorupcijas sistēmas valsts un pašvaldības institūcijās pilnveidošanai;
- uzlabot iespējas novērst interešu konfliktu valsts amatpersonu darbībā;
- celt valsts amatpersonu un citu sabiedrības locekļu tiesisko apziņu jautājumos, kas saistīti ar korupciju;
- uzlabot kopējo Biroja funkciju veikšanu.

KOPSAVILKUMS

2009.gadā sācies jauns korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas plānošanas periods. 2009.gada pirmajā pusgadā Ministru kabinets apstiprināja Biroja sagatavoto attīstības plānošanas dokumentu „**Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam**”, kurā noteikti Latvijas pretkorupcijas politikas mērķi turpmākajiem pieciem gadiem. 2009.gada 22.septembrī tika apstiprināta arī „**Korupcijas novēršanas un apkarošanas programma 2009. – 2013.gadam**”.

Lai veicinātu interešu konflikta situāciju savlaicīgu novēršanu valsts institūcijās, kā arī mazinātu iespējamību, ka tā rezultātā administratīvi vai pat krimināli sodāma pārkāpuma veidā var tikt nodarīts kaitējums valsts varai un pārvaldības kārtībai un atsevišķos gadījumos – arī materiāls kaitējums valstij vai pašvaldībām, 2009.gadā Birojs izskatīšanai Ministru kabinetā virzīja tiesību aktu projektus, kas saistīti ar ziņotāju aizsardzības sistēmas iedibināšanu valsts un pašvaldību institūcijās. Iestāžu vadītājiem plānots noteikt aizliegumu izpaust informāciju par to, kura valsts amatpersona vai darbinieks informējis par interešu konfliktu vai koruptīviem nodarījumiem, un bez objektīva iemesla radīt šādai personai tiešas vai netiešas nelabvēlīgas sekas.

Vēl viens nozīmīgs virziens normatīvo aktu pilnveidošanas jomā 2009.gadā bija ar lobēšanas atklātības ieviešanu saistīto normatīvo aktu paketes izstrāde un virzīšana apstiprināšanai.

Kontrolējot likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikto ierobežojumu ievērošanu valsts amatpersonu darbībā, Birojs 2009.gadā uzsāka lietvedību **205** administratīvo pārkāpumu lietās, kas ir par **15%** vairāk nekā iepriekšējā gadā, tomēr ir samazinājies administratīvi sodīto personu skaits, jo atklāts vairāk maznozīmīgu pārkāpumu, piemēram, amatu savienošanas kārtības neievērošana. Pie administratīvās atbildības sauktas **67** valsts amatpersonas, piemērojot naudas sodu kopumā **4 370** latu apmērā, **92** amatpersonām izteikts mutvārdu aizrādījums. Birojs **36** valsts amatpersonām ir lūdzis atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus par kopējo summu **95 900** latiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, konstatēto nodarīto zaudējumu apjoms ir bijis vislielākais Biroja darbības laikā un piecas reizes vairāk nekā 2008.gadā.

Pamatojoties uz konstatētajiem pārkāpumiem valsts amatpersonu rīcībā ar valsts vai pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, Birojs **25** gadījumos nosūtīja informāciju Ģenerālprokuratūrai par valsts amatpersonu, iespējams, prettiesiskām darbībām un normatīvo aktu pārkāpumiem. Aptuveni **165** gadījumos Birojs informāciju par pārkāpumiem nosūtīja valsts un pašvaldību institūcijām, ap **50** gadījumos Iepirkumu uzraudzības birojam. Pēc Biroja

lūguma **16** gadījumos tika laužti vai grozīti līgumi un uzlaboti iekšējie normatīvie akti, kā arī pret vairākām valsts amatpersonām pēc Biroja pārbaudēm tika uzsāktas disciplinārlietas, savukārt viena valsts amatpersona tika atbrīvota no amata.

Lai nostiprinātu valsts amatpersonu un iedzīvotāju zināšanas par pretkorupcijas tiesību aktu prasībām, Birojs 2009.gadā organizēja **47** izglītojošus pasākumus, kopumā aptverot aptuveni **1500** personu plašu auditoriju. Visvairāk semināru notikuši skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu prasības un nostiprinot izpratni par valsts amatpersonu profesionālo ētiku, kā arī iestādēs īstenojamiem iekšējās kontroles un pretkorupcijas pasākumiem. 2009.gadā notikušo pasākumu skaits ir par 20% mazāk nekā 2008.gadā, ņemot vērā pieprasījuma kritumu pēc izglītošanas pasākumiem gada pirmajā pusē.

Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, konstatēts, ka **27** gadījumos valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc šie pārbaudes materiāli nosūtīti Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – VID) šo personu ienākumu likumības pārbaudei. 2009.gadā VID, pamatojoties uz iepriekš veikto auditu rezultātiem, pieņēmis lēmumus par papildu nodokļu aprēķināšanu un soda naudas uzlikšanu **5** personām par kopējo summu **1 292 882** latu apmērā, kas ir līdz pat 4 reizēm vairāk nekā iepriekšējā gadā.

2009.gadā Birojs izmeklējis ne tikai atsevišķus situatīvus korupcijas gadījumus, bet uzsācis vai pabeidzis pirmstiesas izmeklēšanu kriminālprocesos, kuros iegūti pierādījumi par ilgā laika posmā veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas liecina par valsts amatpersonu ilgstoši veidotām, rūpīgi plānotām un pārdomātām koruptīvu noziedzīgu nodarījumu shēmām. Piemēram, pabeigta pirmstiesas izmeklēšana apjomīgā kriminālprocesā saistībā ar ilgstošu kukuļošanu transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa kontroles stacijā Rīgā un nosūtīts lūgums uzsākt kriminālvajāšanu pret 17 bijušajiem un esošajiem kontroles inspektoriem un 14 privātpersonām, atklāti noziedzīgi nodarījumu iepirkumu veikšanā dažādās valsts un pašvaldību institūcijās un izmeklētas citas lietas.

Biroja Izmeklēšanas nodaļas lietvedībā uz 2009.gada 31.decembri atradās **44** krimināllietas. Pārskata periodā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti **16** kriminālprocesi pret **65** personām, kuru ietvaros kopumā fiksētas 198 noziedzīgu nodarījumu epizodes un 76 izdarītie noziedzīgie nodarījumi. Pieņemti **14** lēmumi par kriminālprocesu izbeigšanu un **36** lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu.

Kopumā septiņos Biroja darbības gados tiesām nodotas 119 krimināllietas pret 250 personām. Dažādās tiesas instancēs jau ir izskatītas 97 krimināllietas, kurās Birojs veicis pirmstiesas izmeklēšanu. Līdz 2010.gada 1.janvārim likumīgā spēkā bija stājušies 80 spriedumi kopumā par 122 personām, no kurām 106 tika notiesātas, 12 personas tika attaisnotas, četras personas atbrīvotas no kriminālatbildības, t.i., ar trim personām tika panākts izlīgums, bet vienas personas darbībā tiesa nekonstatēja noziedzīga nodarījuma sastāvu. Biroja izmeklētajās krimināllietās tiek pārliedzinoši pierādīti kukuļošanas noziegumi, savukārt personas biežāk tiek attaisnotas par apsūdzībām dienesta stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā un valsts amatpersonas bezdarbībā.

Saistībā ar 2009.gada 6.jūnijā notikušajām Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanām Birojs veica intensīvu darbu priekšvēlēšanu aģitācijas monitoringa īstenošanā un sabiedrības informēšanai par jauno aģitācijas kārtību, kā arī nodrošinot vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju pārbaudi un pieļaujamo priekšvēlēšanu aģitācijas tēriņu limitu kontroli attiecībā uz **44** politiskajām partijām, kas piedalījās vēlēšanās. Pirmo reizi pēc likuma grozījumiem Birojam tas bija jāpaveic sešu mēnešu laikā no iesniegšanas brīža. 2010.gada 25.janvārī sabiedrība tika informēta par pārbaudes rezultātiem.

Lai novērstu neskaidrības ar tā saucamo „trešo personu” priekšvēlēšanu aģitāciju, likumā tika veikti grozījumi, nosakot kārtību, kā ar politiskajām partijām nesaistītas personas var veikt aģitāciju. Šīs arī bija pirmās vēlēšanas, kad Birojam, konstatējot priekšvēlēšanu

aģitācijas ierobežojumu pārkāpumus, bija ar likumu piešķirtas tiesības apturēt maksas priekšvēlēšanu aģitāciju, kas gan netika realizētas, jo sākot ar 2009.gada vēlēšanām pieļaujamais izdevumu apmērs likumā noteikts gandrīz divas reizes augstāks nekā iepriekšējās un attiecināts tikai uz atsevišķiem ar vēlēšanu kampaņu saistītajiem izdevumiem.

Būtiski priekšvēlēšanu izdevumu apmēra pārsniegumi netika konstatēti, vairākos gadījumos ar partijām nesaistīto personu apmaksātās priekšvēlēšanu aģitācijas izmaksas tika pieskatītas attiecīgo politisko partiju vēlēšanu kampaņu izdevumiem. Tika konstatēts gadījums, kad preses izdevums kādai partijai aģitācijas materiālu izvietojšanai piešķīra atlaidi 80% apmērā, kas neatbilda iepriekš definētajai izcenojumu politikai un tika uzskatīts par dāvinājumu politiskajai partijai, kā arī pašvaldības administratīvo resursu izmantošana, kad kādas pašvaldības vadītājs pašvaldības periodiskajā izdevumā veica priekšvēlēšanu aģitāciju.

Saskaņā ar partiju deklarācijās sniegto informāciju 2009.gada pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanu aģitācijai politiskās partijas tērējušas 3 832 735 latus. Uz 25% no šī apjoma (atkarībā no partijas, tas svārstās no 20% – 38%) priekšvēlēšanu tēriņu limits netiek attiecināts, tādējādi nenodrošinot galveno Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma mērķi – ierobežot politisko partiju atkarību no lielu finanšu līdzekļu piesaistes priekšvēlēšanu kampaņu nodrošināšanai.

Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma normu pārkāpumiem 2009.gadā Birojs sastādīja **48** administratīvā pārkāpuma protokolus, kas ir divas reizes vairāk nekā 2008.gadā, un pieņēma **22** lēmumus par saukšanu pie administratīvās atbildības, uzliekot naudas sodus kopumā **3 530** latu apmērā, bet 24 gadījumos izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu maznozīmīguma dēļ. Tika pieņemti **8** lēmumi par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu **37 903** latu apmērā.

Kopumā 2009.gadā spēkā stājušies **33** tiesas nolēmumi par Biroja priekšnieka pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās un **49%** gadījumu tiesa Biroja priekšnieka lēmumus atstājusi spēkā, **6%** atstāja spēkā daļā, savukārt **45%** Biroja priekšnieka lēmumu atcēlusi.

2009.gadā Biroja pārstāvji nodrošināja dalību **75** starpvalstu darba grupās un sanāksmēs. Birojs turpināja iepriekšējos gados uzsākto sadarbību ar Eiropas Savienības Kaimiņpolitikas un Stabilizācijas un asociācijas procesa valstīm, daloties savā pieredzē korupcijas novēršanā un apkarošanā, uzņemot Birojā Armēnijas, Gruzijas, Horvātijas, Kirgizstānas, Maķedonijas un Tadžikistānas pārstāvju delegācijas.

Pārskata periodā Biroja Ziņojumu centrā ir pieņemti **149** apmeklētāji, kas ir par 22% mazāk nekā 2008.gadā, **1 224** reizes saņemta informācija pa uzticības tālruni **80002070** (par 28% mazāk nekā 2008.gadā). Biroja lietvedībā saņemti un reģistrēti **9 190** dokumenti, tai skaitā **1 187** privātpersonu iesniegumi, no tiem **206** juridisku personu iesniegumi un **981** fizisku personu iesniegumi par, iespējams, koruptīvu valsts amatpersonu rīcību. Novērtējot korupcijas izplatību Latvijā 2009.gadā, Birojs secina, ka galvenās prettiesiskās rīcības jomas valsts un pašvaldību institūcijās saglabājas nemainīgas: publiskie iepirkumi, uzņēmējdarbības uzraudzība, dažāda veida licenču vai atļauju izsniegšana un tiesībaizsardzības sfēra. Birojā reģistrēto privātpersonu iesniegumu satura analīze liecina, ka 2009.gadā iedzīvotāji biežāk saskārās ar iespējamiem korupcijas gadījumiem pašvaldībās un pašvaldību kapitālsabiedrībās, kā arī tiesībsargājošajās institūcijās. Lielākā daļa jeb 59% privātpersonu iesniegumu nodoti izvērtēšanai Biroja atbildīgajām nodaļām, savukārt 41% iesniegumu tika pārsūtīts pēc piekritības vai iesniedzējam sniegta atbilde, ka informācijas izvērtēšana neatbilst Biroja kompetencei vai sniegtās ziņas neliecina par koruptīva pārkāpuma pazīmēm.

2009.gada sākumā Birojā strādāja 145 darbinieki (no tiem 125 amatpersonas un 20 darbinieki), savukārt gada beigās – 138 darbinieki (118 amatpersonas un 20 darbinieki). Amatpersonu skaita samazināšanās ir skaidrojama ar Birojā īstenoto reorganizāciju, kad tika apvienotas vairākas nodaļas un 18 līdzšinējo nodaļu vietā Birojā tika izveidotas desmit nodaļas. Šīs reformas rezultātā Birojā tika būtiski samazināts nodaļu vadītāju un nodaļu

vadītāju vietnieku skaits. Birojā 2009.gada beigās strādāja 63 vīrieši (46%) un 75 sievietes (54%), savukārt Biroja darbinieku vidējais vecums 2009.gadā bija 36 gadi.

Pēc 2009.gada 16.jūnijā izdarītajiem grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam”, kopējais Birojam piešķirtais finansējuma apjoms bija 2 574 468 latī, no kuriem 2009.gadā tika izlietoti 2 092 635 latī jeb 81% no visa piešķirtā finansējuma. Kopējais 2009.gadā Biroja neizlietoto līdzekļu atlikums bija 482 000 latu.

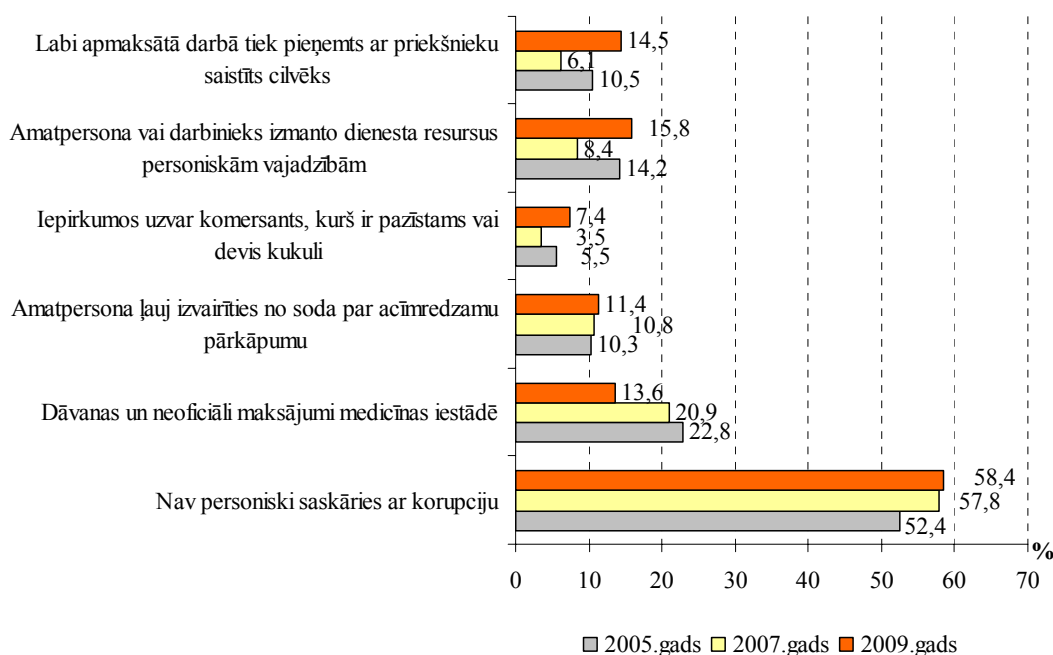
BIROJA DARBĪBAS VIDES NOVĒRTĒJUMS

Dažādi sociālekonomiski procesi 2009.gadā veicināja pārmaiņas korupciju risku izpausmes formās: aizvien vairāk saasinājās korupcijas draudi publisko iepirkumu procedūrās, palielinājās publisko līdzekļu izkrāpšanas un izsaimniekošanas risks, veicot fiktīvus darījumus, augsts bija dienesta resursu izmantošanas risks privātām vajadzībām, kā arī pieauga korupcijas riski personāla politikā un rīcībā ar Eiropas Savienības finansējumu. Biežāk nekā iepriekšējos gados Birojs 2009.gadā saņēma informāciju par iespējamām noziedzīgiem nodarījumiem labklājības nozarē, kas ietver nelikumīgas darbības ar sociāliem pabalstiem un prettiesisku rīcību institūcijās, pēc kuru sniegtajiem pakalpojumiem palielinājies iedzīvotāju pieprasījums. Augsti korupcijas riski 2009.gadā saglabājās tiesībsargājošajās, kā arī kontroli un uzraudzību veicošajās institūcijās, jo iedzīvotāju maksātspēja un valsts amatpersonu ienākumi ir ievērojami samazinājušies, savukārt administratīvie sodi saglabājušies iepriekšējo gadu līmenī, tādēļ iespējamība pieņemt neoficiālu maksājumu par administratīva pārkāpuma nekonstatēšanu vērtējama kā augsta. Valsts pārvaldes optimizācijas rezultātā darbinieku skaita samazinājums nereti tika veikts uz iekšējo auditoru un iekšējās kontroles rēķina, kas vājināja institūciju spēju ieviest efektīvus pretkorupcijas pasākumus. Tāpat darbinieku skaita samazinājuma rezultātā daudziem palikušajiem darbiniekiem ir palielinājusies slodze, kas jāvērtē kā korupcijas risku veicinošs apstāklis.

Ekonomikas lejupslīde negatīvi ietekmēja uzņēmējdarbības vidi, tādēļ pieprasījuma krituma dēļ korupcijas riski ir kļuvuši zemāki dažādu speciālo atļauju (licenču) izsniegšanas procedūrās. Šī tendence ir attiecināma uz tām uzņēmējdarbības jomām, kur vērojama strauja pieprasījuma un apgrozījuma lejupslīde, taču tas neattiecas, piemēram, uz pārtikas vai farmācijas nozarēm, kur kritums nebija tik izteikts un korupcijas riski saglabājās augsti. Lai sistēmiski novērstu korupcijas iespējas, 2009.gadā Birojs veica korupcijas risku analīzi un izstrādāja priekšlikumus konstatēto risku mazināšanai vairākām institūcijām, kuras izsniedz uzņēmējdarbībai nepieciešamās speciālās atļaujas (licences), kā arī attiecībā uz zemas cenas iepirkumu veikšanu iestādēs.

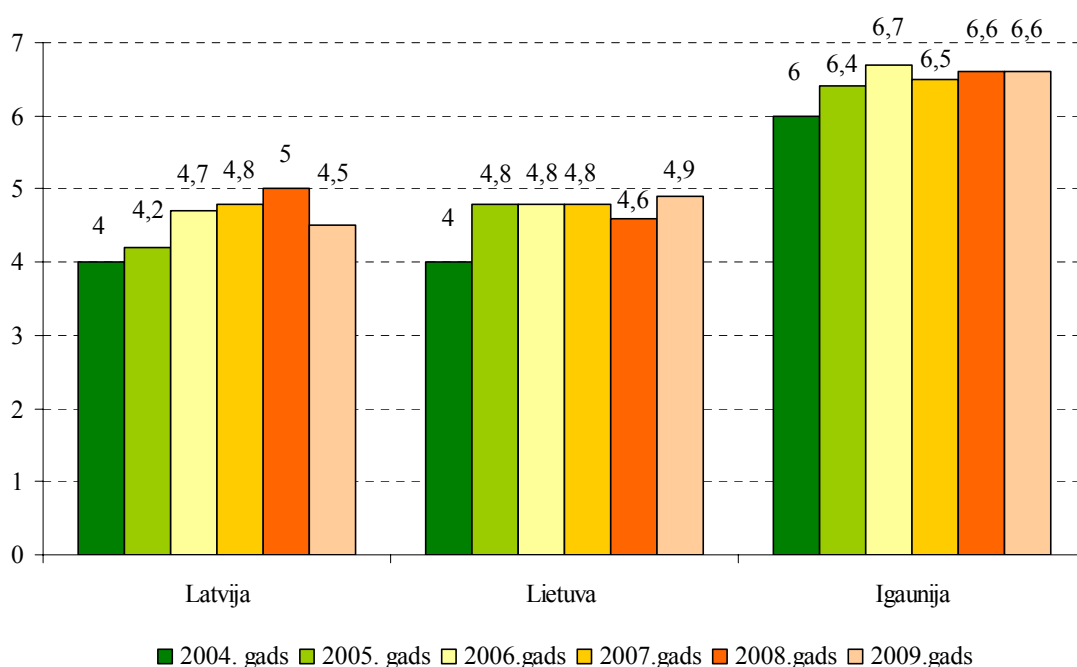
Korupcijas izpausmes formu izmaiņas apliecina arī socioloģisko aptauju rezultāti un Biroja uzsāktās krimināllietas (skat. sadaļu par korupcijas apkarošanu). Tīrgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” aptaujas, kas veikta pēc Sabiedrības par atklātību „Delna” pasūtījuma, rezultāti liecina, ka 2009.gadā palielinājās korupcijas riski rīcībā ar publiskajiem resursiem, taču samazinājās neoficiālo maksājumu veikšana medicīnas iestādēs (skat. 1.attēlu). Rādītājs par neoficiālo maksājumu mazināšanos medicīnas iestādēs ir skatāms kontekstā ar iedzīvotāju labklājības un maksātspējas kritumu, kā arī pieaugošu iedzīvotāju izpratni par šādu darbību prettiesisko raksturu.

1.attēls Personīgā saskarsme ar dažādiem korupcijas veidiem (2005., 2007. un 2009.gads)

Tomēr, neskatoties uz to, ka arvien lielāka daļa Latvijas iedzīvotāju norāda, ka nav personiski saskārušies ar korupciju pēdējo divu gadu laikā, kas liecina par administratīvās jeb zemākā līmeņa korupcijas samazināšanos vai saglabāšanos esošajā līmenī, starptautiskās pretkorupcijas organizācijas *Transparency International* veidotais Korupcijas uztveres indekss demonstrē ievērojamu situācijas pasliktināšanos (skat. 2.attēlu). 2009.gada rudenī publiskotie dati liecina, ka Latvijas indekss 10 ballu skalā pazeminājies no 5 ballēm uz 4,5, kas skatāms kontekstā gan ar korupcijas risku pieaugumu atsevišķās jomās, gan ar ekspertu vērtējumā augstu „valsts sagrābšanas” jeb politiskās korupcijas līmeni, kuru līdz šim nav izdevies apkarot tikpat efektīvi kā administratīvo korupciju.

2.attēls Korupcijas uztveres indekss Baltijas valstīs (2004. – 2009.gads)

BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI

KORUPCIJAS NOVĒRŠANA

PRETKORUPCIJAS POLITIKAS KOORDINĒŠANA

2009.gadā sācies jauns korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas plānošanas periods. Pēc tam, kad Ministru kabineta 2009.gada 19.maija sēdē tika pieņemtas Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam, 22.septembrī tika apstiprināta Korupcijas novēršanas un apkarošanas programma 2009. – 2013.gadam, kurā noteikti rīcības virzieni, galvenie uzdevumi un sasniedzamie rezultāti korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas programmā 2009.–2013.gadam kopumā ir noteikti 70 dažādi uzdevumi, no kuriem 14 paredzēti kā pastāvīgie uzdevumi. Līdztekus pastāvīgi veicamajiem uzdevumiem Birojs un citas institūcijas 2009.gadā īstenoja 15 programmas uzdevumus, no kuriem pilnībā izpildīti gandrīz visi. Izvērtējot Korupcijas novēršanas un apkarošanas programmas 2009.–2013.gadam īstenošanu, Birojs kā koordinējošā iestāde secina, ka lielākā daļa institūciju ir aktualizējušas iekšējos pretkorupcijas pasākumu plānus un iestādēs tiek pievērsta lielāka uzmanība iekšējās kontroles pasākumu pilnveidošanai un potenciālo korupcijas risku identificēšanai.

NORMATĪVO AKTU PROJEKTU IZSTRĀDE

Lai novērstu korupciju veicinošas normas, Birojs analizē tiesību aktu projektus un sniedz savus priekšlikumus konstatēto trūkumu novēršanai, kā arī sniedz priekšlikumus jaunu normatīvo aktu projektu izstrādāšanai. 2009.gadā Birojā izstrādāti **20** tiesību aktu projekti, sniegti atzinumi par **90** tiesību aktos konstatētajiem korupcijas riskiem.

Nozīmīgākie no Biroja virzītajiem tiesību aktu projektiem ir saistīti ar ziņotāju aizsardzības sistēmas iedibināšanu valsts un pašvaldību institūcijās, koncepcija „Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja statusu”, meklējot risinājumus Biroja neatkarības pilnveidošanā, un vairāku ar lobēšanas atklātības ieviešanu saistīto normatīvo aktu izstrāde un virzīšana apstiprināšanai.

Ziņotāju aizsardzības sistēmas iedibināšanas mērķis ir veicināt personu ziņošanu par novērotajiem koruptīvajiem pārkāpumiem. Birojs izstrādāja grozījumus likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, paredzot noteikt aizliegumu institūcijas vadītājam izpaust informāciju par to, kurš darbinieks informējis par koruptīvu pārkāpumu, un bez objektīva iemesla radīt šim darbiniekam nelabvēlīgas sekas. Vienlaikus izstrādāti arī grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, kas paredz administratīvo atbildību iestādes vadītājam par iepriekšminēto aizliegumu neievērošanu. Šo likumprojektu pakete veiksmīgi ir tikusi saskaņota Ministru kabineta līmenī, paredzot noteikt stingrāku vadītāju atbildību par nepamatotu ziņotāju diskrimināciju un ieviešot atsevišķus informācijas sniedzēju aizsardzības mehānismus.

Mainoties Ministru kabineta sastāvam, ir radušies sarežģījumi ar koncepcijā „Lobēšanas tiesiskās reglamentācijas nepieciešamība Latvijā” iekļauto risinājumu īstenošanu. Lai arī lielākā daļa valsts institūciju savos ētikas kodeksos ir iekļāvušas prasību par informācijas par lobētājiem publiskošanu, tomēr vēl joprojām šajā jautājumā nav panākta atklātība attiecībā uz Saeimas un Ministru kabineta locekļu darbību, kas ir galvenā lobētāju darbības mērķauditorija, un Birojam ir uzdots pārskatīt agrāk piedāvātos risinājumus lobēšanas procesa atklātuma veicināšanai.

2009.gada 22.oktobrī Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts Biroja izstrādātais koncepcijas projekts „Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja statusu”, lai atbilstoši

starptautiskajiem standartiem, ārvalstu praksei un likumā noteiktajām funkcijām stiprinātu pretkorupcijas iestādes neatkarību. Šis statuss ir būtisks priekšnosacījums politisko partiju finansēšanas kontroles nodrošināšanai. Lai novērstu iespējamu politisku ietekmi uz Biroja darbību, koncepcijā akcentēta nepieciešamība izdarīt grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā, paredzot lielākas Biroja neatkarības garantijas. Koncepcija paredz divus neatkarības stiprināšanas variantus – Biroja autonomijas stiprināšanu vai iespēju Birojam noteikt neatkarīgas iestādes statusu, pielīdzinot to tādām iestādēm kā Valsts kontrole vai Latvijas Banka. Sagatavotais koncepcijas projekts pēc tā saskaņošanas 2010.gada februārī tika iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā.

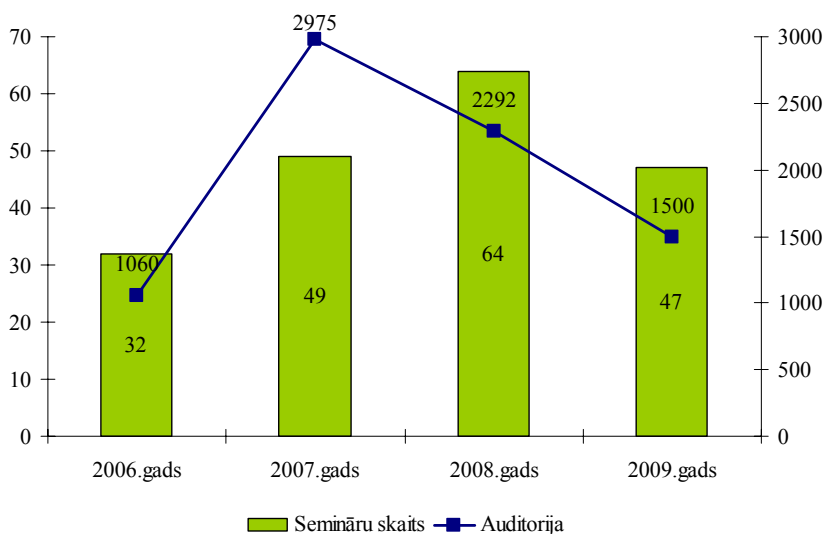
SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IZGLĪTOŠANA

Sabiedrības informēšanai un izglītošanai par korupcijas attīstības tendencēm un atklātajiem korupcijas gadījumiem, kā arī veiktajiem pasākumiem korupcijas novēršanā un apkarošanā ir būtiska loma korupcijas profilaksē. Informējot sabiedrību par atklātajiem korupcijas gadījumiem un korupcijas attīstības tendencēm, cilvēki tiek brīdināti par atbildību par prettiesiskām darbībām, un līdz ar to tiek mazinātas iespējas pārkāpt likumu nezināšanas dēļ.

Izmantojot iespēju ātri un operatīvi saņemt atbildi uz interesējošu jautājumu, Interneta lietotāji aktīvi izmanto Biroja mājaslapā piedāvātās interaktīvās iespējas. Salīdzinot ar 2008.gadu, par 4% pieaudzis sniegto atbilžu un skaidrojumu skaits uz Biroja mājaslapā uzdotajiem jautājumiem par dažādām interešu konflikta un korupcijas novēršanas problēmām. Liela interese ir par iespēju aizpildīt zināšanu pārbaudes testu par interešu konflikta novēršanas jautājumiem.

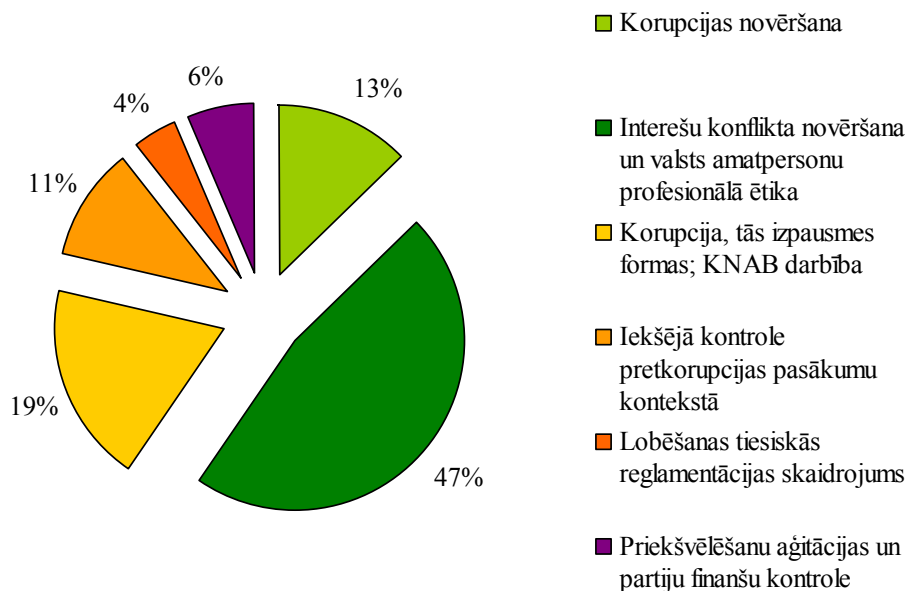
Lai nostiprinātu zināšanas par pretkorupcijas tiesību aktu prasībām, Birojs 2009.gadā organizēja 47 izglītojošus pasākumus, kopumā aptverot 1 500 personu plašu auditoriju. Īstenojot Biroja budžeta līdzekļu taupības pasākumus, kā rezultātā samazinājās izglītošanā iesaistīto Biroja darbinieku skaits, kā arī samazinoties pieprasījumam no institūcijām, 2009.gadā veikto sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu skaits bija par 20% mazāks nekā 2008.gadā (skat. 3.attēlu). Samazinoties arī viena semināra apmeklētāju skaitam, krities arī kopējais apmācīto personu skaits, kas 2009.gadā bija vidēji 32. Tomēr vēl joprojām tas ir par lielu kvalitatīva izglītojošā darba veikšanai, savukārt resursu trūkuma dēļ kontaktstundu skaits pilnvērtīgai apmācībai ir par mazu.

3.attēls Īstenotie izglītošanas pasākumi un dalībnieku skaits (2006. – 2009.gads)

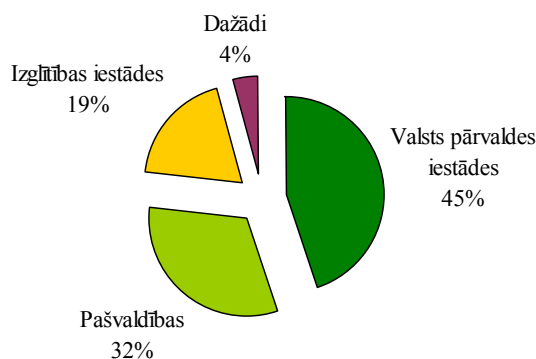
Visvairāk semināru notikuši, skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu prasības un nostiprinot izpratni par valsts amatpersonu profesionālo ētiku, kā arī iestādēs īstenojamiem iekšējās kontroles un pretkorupcijas pasākumiem. Desmitā daļa personu, kas 2009.gadā apmeklēja kādu no izglītošanas semināriem, ir noklausījušās Biroja amatpersonu piedāvāto visaptverošo lekciju kursu Valsts administrācijas skolā „Korupcijas novēršana” (skat. 4.attēlu).

4.attēls Biroja īstenoto izglītošanas pasākumu sadalījums pēc tēmām 2009.gadā

Lielākā daļa – 77% – Biroja piedāvāto izglītojošo semināru tika organizēti valsts un pašvaldību institūciju amatpersonām vai darbiniekiem. 60% no semināriem, kas tika organizēti pašvaldībās, notikuši Rīgas domes un dažādu tās struktūrvienību pārstāvjiem. Vairāki izglītojošie semināri tika organizēti īpaši skolniekiem un studentiem, un, ņemot vērā, ka 2009.gadā notika pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanas, atsevišķi izglītošanas pasākumi tika veltīti politisko partiju un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, lai informētu par tiesību aktu normu ierobežojumiem attiecībā uz priekšvēlēšanu aģitāciju (skat. 5.attēlu).

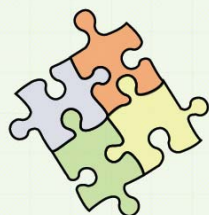
5.attēls Biroja īstenoto izglītošanas pasākumu dalībnieku pārstāvētās institūcijas 2009.gadā

Nemot vērā, ka 2009.gadā, īstenojot taupības pasākumus, būtiski tika samazināts kontrolējošajām institūcijām piešķirtais finansējums un tajās nodarbināto skaits, Birojs pastiprināti pievērsās jautājumiem, kas saistīti ar efektīvas iekšējās kontroles ieviešanu institūcijā un administratīvās korupcijas risku mazināšanu.

IEKŠĒJĀS KONTROLES STANDARTI

pretkorupcijas organizatorisko pasākumu kontekstā

2009.gada pavasarī Biroja veiktā institūciju aptauja liecina, ka iestāžu vadītājiem trūkst izpratnes un informācijas par korupcijas riskiem, to cēloņiem un mazināšanas iespējām, kā arī par pretkorupcijas pasākumu plānu nepieciešamību un iekšējās kontroles lomu efektīvā institūcijas vadībā. Turklāt, neskatoties uz salīdzinoši nepilnīgajām amatpersonu zināšanām un izpratni par pretkorupcijas jautājumiem, 51% institūciju nav izmantojušas iespēju apmācīt amatpersonas pretkorupcijas jautājumos. Tādēļ, lai pievērstu iestāžu vadītāju uzmanību iekšējās kontroles nepieciešamībai un tam, ka efektīva iekšējā kontrole būtiski mazina izmaksas, nevis rada aizvien jaunus izdevumus, Birojs sagatavoja informatīvu materiālu elektroniskā formātā „Iekšējās kontroles standarti pretkorupcijas pasākumu kontekstā”, kā arī izstrādāja „Vadlīnijas par iestāžu korupcijas risku identificēšanu, vadību un pretkorupcijas

pasākumiem” un pretkorupcijas pasākumu plāna paraugu. Papildus tam Biroja mājaslapā tika papildināti jau pieejamie pašpārbaudes testi tieši par iekšējās kontroles nodrošināšanu valsts institūcijā, kā arī organizēti semināri par šo tēmu.

Lai rosinātu diskusijas dažādu mērķauditoriju vidū par aktuālām pretkorupcijas tēmām, Birojs organizēja 10 publiskus pasākumus, tai skaitā publisku diskusiju „Iekšējā kontrole – izmaksu samazināšana nevis jauni izdevumi” par to, kā nepaaugstināt administratīvās korupcijas riskus, realizējot efektīvu iekšējo kontroli taupības režīmā, kā arī profesionālu diskusiju par grozījumiem Krimināllikumā, kuras laikā tika apspriestas problēmas kukuļošanas gadījumu izmeklēšanā, kā arī jaunpieņemto Krimināllikuma grozījumu nozīme koruptīvo noziedzīgo nodarījumu efektīvākā apkarošanā gan attiecībā uz valsts amatpersonām un publisko pakalpojumu sniedzējiem (piemēram, ārstiem un skolotājiem), gan privātajā sektorā.

Veicināt jauniešu izpratni par korupcijas radītajām sekām un atzīmējot Starptautisko pretkorupcijas dienu, Birojs rīkoja pastkaršu skiču konkursu, kura ietvaros pirmā vieta tika piešķirta Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas audzēknim **Dzintaram Veicam** (17 gadi) par pastkarti „Korumpēta indivīda cikls”.

VALSTS AMATPERSONU DARBĪBAS KONTROLE

Valsts amatpersonu darbības kontrole un interešu konflikta novēršana ir viena no apjomīgākajām Biroja darbības jomām, kuras mērķis ir nodrošināt valsts pārvaldes darbību sabiedrības interesēs, novēršot personiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonu darbību un lēmumu pieņemšanas procesu. Pildot funkcijas korupcijas novēršanas jomā, Birojs 2009.gadā uzsāka **205** administratīvo pārkāpumu lietas par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” ierobežojumu pārkāpšanu, kas ir par 15% vairāk nekā 2008.gadā.

Uzsākto administratīvo pārkāpumu lietu skaita pieaugums ir saistāms ar lielāku izvērtēšanai nodoto iesniegumu (pieaugums par 22%, salīdzinot ar 2008.gadu) un pārbaudes lietu skaitu. Vairāk (117) administratīvo pārkāpumu lietu tika uzsāktas 2009.gada otrajā pusgadā, kas skaidrojams ar 2009.gada 6.jūnija pašvaldību vēlēšanām, kas mainīja pašvaldībās ievēlēto personu loku un pieprasīja iepriekšējā personālsastāva amatpersonu darbības tiesiskuma pārbaudes. Vienlaikus administratīvo pārkāpumu lietu skaita pieaugums 2009.gadā ir skatāms arī kontekstā ar korupcijas risku pieaugumu publiskajā pārvaldē. Ekonomisko procesu ietekmē ir pieauguši korupcijas riski, kas savietojumā ar citiem blakus faktoriem, piemēram, Publisko iepirkumu likuma grozījumiem vai atalgojuma samazinājumu publiskajā pārvaldē, 2009.gada otrajā pusgadā veicināja sūdzību skaita pieaugumu. Kopš 2009.gada 13.augusta, kad stājās spēkā grozījumi Publisko iepirkumu likumā, kas noteica, ka par iesnieguma iesniegšanu Iepirkumu uzraudzības birojam iesnieguma iesniedzējs maksā iesnieguma nodrošinājumu, iesniegumu skaits par iepirkuma procedūru atbilstību normatīvo aktu prasībām 2009.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu, palielinājās vairāk kā divas reizes.

Salīdzinot ar 2008.gadu, 2009.gadā aptuveni divas reizes samazinājies administratīvi ar naudas sodu sodīto valsts amatpersonu skaits, turpretī trīs reizes ir palielinājies izteikto mutvārdu aizrādījumu skaits par maznozīmīgiem pārkāpumiem. Kopumā Birojs 2009.gadā pieņēma lēmumus 175 administratīvo pārkāpumu lietās par valsts amatpersonu pieļautiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” ierobežojumu pārkāpumiem. Pie administratīvās atbildības sauktas **67** valsts amatpersonas, piemērojot naudas sodu **4 370** latu apmērā, kas ir zemākais rādītājs pēdējos četros gados (skat. 6.attēlu), **92** amatpersonām izteikts mutvārdu aizrādījums.

Vidējais lietvedības ilgums administratīvo pārkāpumu lietās 2009.gadā bija **49** kalendāra dienas, kas ir par **39%** mazāk nekā iepriekšējā gadā.

Administratīvo pārkāpumu lietās, kurās 2009.gadā tika pieņemti lēmumi, visbiežāk konstatēti amatu savienošanas ierobežojumu (140¹) un ienākumu gūšanas ierobežojumu (108) pārkāpumi. Savukārt retāk (32) tika konstatēti likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 11.panta pārkāpumi par valsts amatpersonas rīcību interešu konflikta situācijā. Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 11.pantā noteikto ierobežojumu pārkāpumus pārsvarā izdarīja pašvaldību iestāžu valsts amatpersonas. Tiesībsargājošo institūciju valsts amatpersonas biežāk neievēroja likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7.pantā noteiktos speciālos amatu savienošanas ierobežojumus un savienoja valsts amatpersonas amatu, nesaņemot augstākstāvošas amatpersonas rakstisku atļauju amatu savienošanai. Par šiem pārkāpumiem pārsvarā tika izteikti mutvārdu aizrādījumi saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21.pantu.

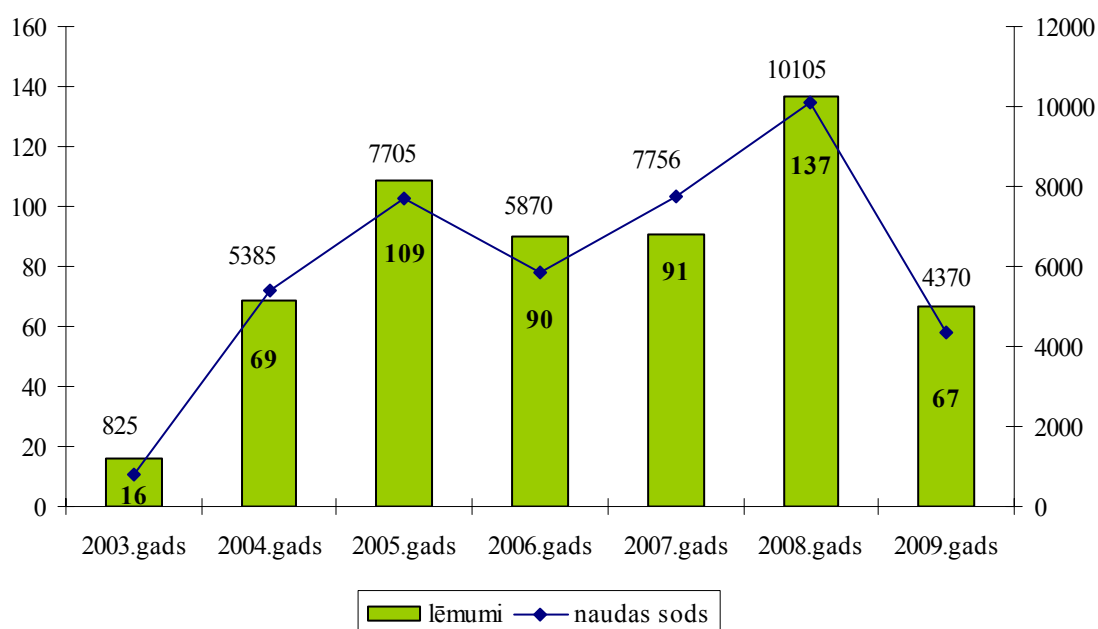
---

¹ Iekavās norādīts valsts amatpersonu skaits, kuras izdarījušas minēto administratīvo pārkāpumu.

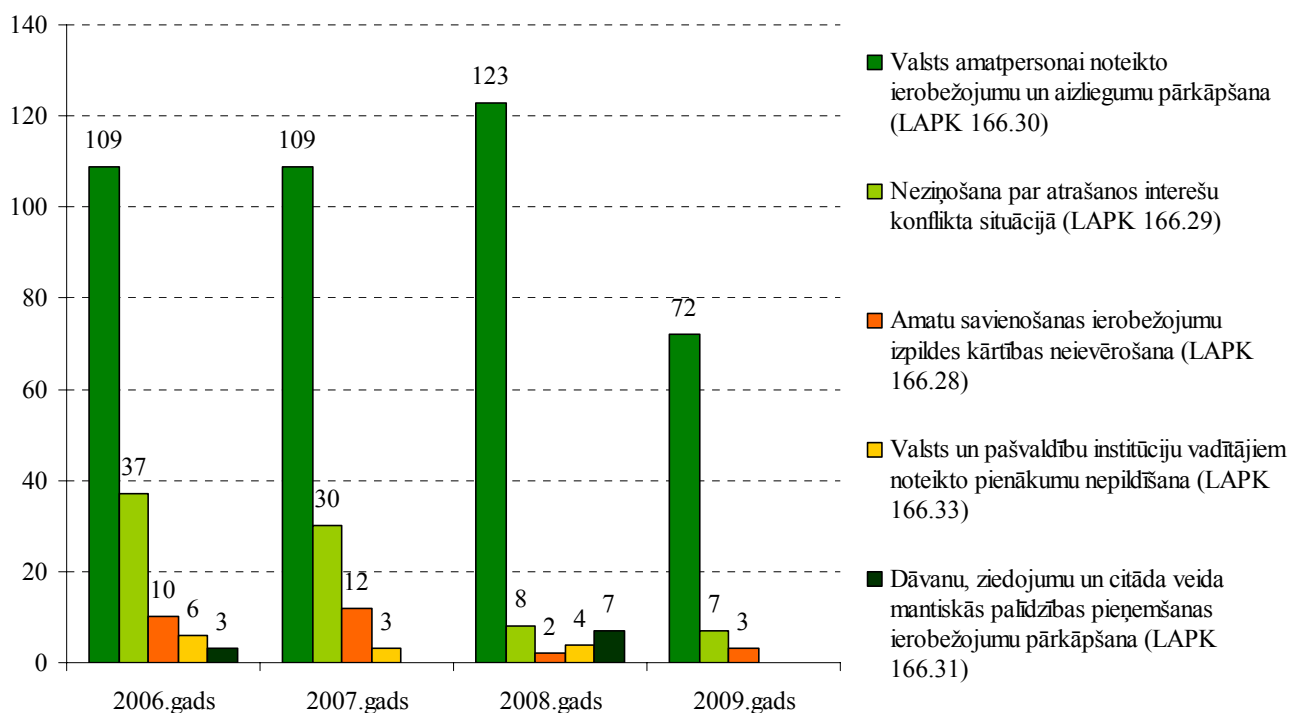
Visvairāk naudas sodu 2009.gadā tika uzlikti pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību amatpersonām (58%), tiesībsargājošo (23%), izglītības iestāžu (7%) un citu valsts iestāžu (12%) amatpersonām.

2009.gadā visbiežāk (88% gadījumu) valsts amatpersonas tika sauktas pie administratīvās atbildības un sodīja ar naudas sodu par valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšanu pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.³⁰ panta. Vēl septiņas amatpersonas tika sodītas par neziņošanu par atrašanos interešu konflikta situācijā pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.²⁹ panta, bet trīs amatpersonas tika sauktas pie administratīvās atbildības par amatu savienošanas ierobežojumu izpildes kārtības neievērošanu pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.²⁸ panta (skat. 7.attēlu).

6.attēls Par valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu pieņemtie lēmumi par saukšanu pie administratīvās atbildības un piemērotais naudas sods (latos)

7.attēls Administratīvo pārkāpumu struktūra pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) pantiem (2006. – 2009.gads)

Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, tika konstatēts, ka **27** gadījumos valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc šie pārbaudes materiāli nosūtīti Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – VID) šo personu ienākumu likumības pārbaudei. 2009.gadā VID, pamatojoties uz iepriekš veikto auditu rezultātiem, pieņēma lēmumus par papildus nodokļu aprēķināšanu un soda naudas uzlikšanu **5** personām par kopējo summu **1 292 882** latu apmērā. Tas ir četras reizes vairāk nekā 2008.gadā, kad, pēc Biroja lūguma veicot auditu, tika papildu aprēķināti nodokļi un naudas sodi aptuveni 300 tūkstošu latu apmērā.

Valsts amatpersonu civiltiesiskā atbildība

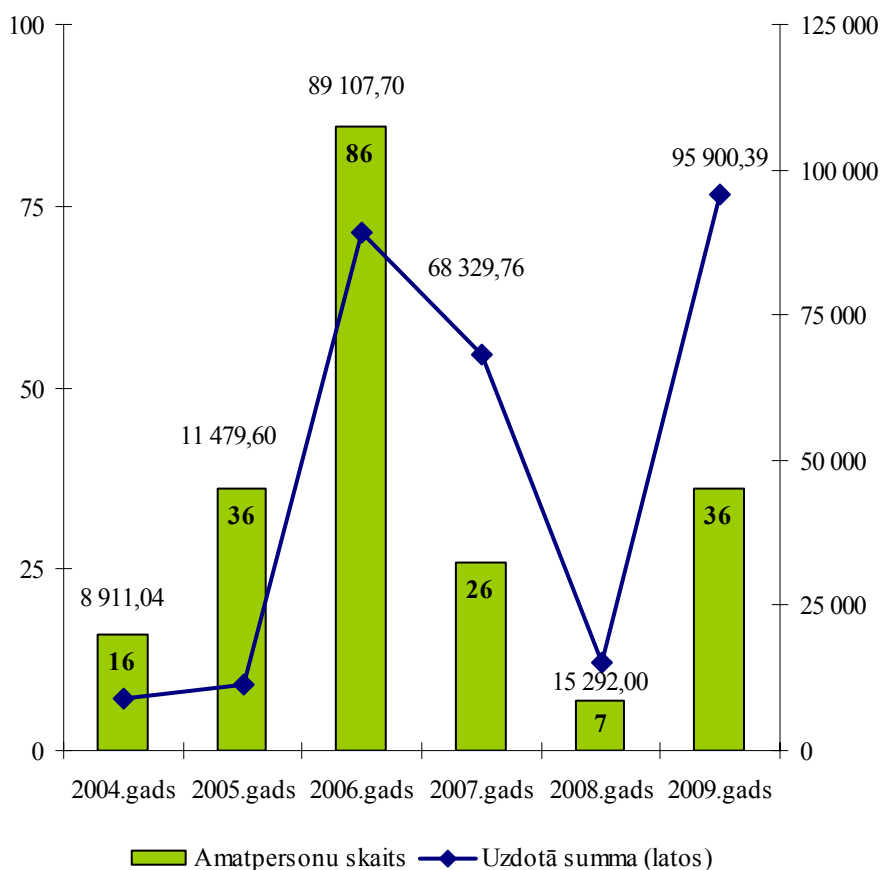
Saskaņā ar likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 30.pantu par šī likuma pārkāpumiem ir paredzēta civiltiesiskā atbildība. Tas nozīmē, ka ienākumi un mantiskie labumi, kas gūti, pārkāpjot šajā likumā noteiktos ierobežojumus, vai proporcionāls to pieaugums ir piekrtīgi valstij, presumējot, ka, pārkāpjot valsts noteiktos ierobežojumus un prettiesiski gūstot ienākumus vai mantiskos labumus, valsts amatpersona ir nodarījusi tādu kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai, kas ir novērtējams mantiskā izteiksmē un ir proporcionāls aizliegtā veidā gūtu ienākumu, mantisko labumu un īpašuma vai mantas pieauguma vērtībai.

Noteikumi par valstij nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu nav piemērojami gadījumos, ja amatu savienošana ir pieļaujama, saņemot augstākstāvošas amatpersonas (institūcijas) rakstveida atļauju, bet valsts amatpersona rakstveida atļauju nav lūgusi un šāda amatu savienošana nav radījusi interešu konfliktu. Citos gadījumos valsts amatpersonu pilnībā vai daļēji atbrīvo no to ienākumu un mantisko labumu atmaksas, kuri gūti, pārkāpjot likumā noteiktos ierobežojumus, ja pienākums atmaksāt ienākumus un mantiskos labumus nav samērīgs ar administratīvā pārkāpuma rezultātā radīto kaitējumu valsts pārvaldes kārtībai.

Pamatojoties uz minētajām likuma normām, Birojs 2009.gadā lūdza **36** valsts amatpersonām labprātīgi atlīdzināt valstij radītos zaudējumus par kopējo summu **95 900** lati.

8.attēls Lēmumi par valstij nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu un uzdotā summa (2004. – 2009.gads)

Kopumā 2009.gadā Biroja iepriekš pieņemtus lēmumus par valstij radīto zaudējumu atlīdzināšanu izpildīja un naudas līdzekļus 5 801 lata apmērā labprātīgi valstij atmaksāja 20 valsts amatpersonas.

Lēmumu apstrīdēšana un pārsūdzēšana

2009.gadā Biroja priekšniekam tika pārsūdzēti 18 Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas pieņemtie lēmumi, no kuriem divi bija par atteikumu uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. Izskatot šīs sūdzības, Biroja priekšnieks 11 gadījumos pieņemtus lēmumus atstāja spēkā, 6 no tiem pārsūdzēti tiesā, savukārt 7 lēmumi tika grozīti vai atcelti. Arī 2009.gadā saglabājas augsts administratīvo pārkāpumu lietās pieņemto lēmumu īpatsvars, kas nav Biroja priekšnieka atcelti. Birojs 2009.gadā bija pārstāvēts tiesā saistībā ar valsts amatpersonu prasību pieteikumiem administratīvo pārkāpumu lietās un lietās par valstij radīto zaudējumu atlīdzināšanu 71 reizi.

Kopumā 2009.gadā spēkā stājās 33 tiesas nolēmumi par Biroja priekšnieka pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās par valsts amatpersonu saukšanu pie atbildības. No tiem 49% nolēmumi Birojam bija labvēlīgi un Biroja priekšnieka lēmums ir atstāts spēkā, 6% nolēmumos tiesa Biroja priekšnieka lēmumu ir atstājusi spēkā daļā, savukārt 45% nolēmumu pieņemts Birojam nelabvēlīgs lēmums.

Augstais tiesas atcelto lēmumu īpatsvars skaidrojams ar to, ka 2009.gadā stājās spēkā tiesas spriedumi, ar kuriem tika atcelti vairāki Biroja pieņemtie lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās attiecībā uz Krāslavas policijas pārvaldes darbiniekiem par valsts amatpersonai noteikto dāvanu pieņemšanas ierobežojumu pārkāpšanu.

Valsts amatpersonu rīcības ar valsts vai pašvaldību mantu un finanšu līdzekļiem kontrole

Veicot pārbaudes par valsts amatpersonu rīcību ar valsts un pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, Birojs 2009.gadā ir izskatījis vairāk kā aptuveni 135 dažādus iesniegumos minētus pārkāpumu faktus, no kuriem vairāk nekā 50% bija saistīti ar prettiesiskām darbībām publisko iepirkumu procedūrās. Atskaites periodā Birojs konstatējis, ka kopumā 21 noslēgtais iepirkuma līgums, iespējams, nav ekonomiski pamatots vai arī konkursa nolikums ir izstrādāts ar nolūku, lai izvirzītos nosacījumus varētu piemērot kādam konkrētam pretendētājam. Biežāk konstatētie pārkāpumi iepirkumu jomā 2009.gadā bija Publisko iepirkumu likumā vai likumā „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām” noteikto procedūru neievērošana, mazo iepirkumu izsludināšanas termiņu neievērošana un iepirkumu sadalīšana daļās, lai nevajadzētu piemērot atklāta konkursa procedūru, vienlaicīgi slēdzot līdzīga rakstura līgumus ar vieniem un tiem pašiem uzņēmumiem, papildu vienošanās slēgšana ar uzvarējušo pretendentu pēc iepirkumu procedūras pabeigšanas, kā arī iepirkumu komisijas locekļu radniecība vai darījuma veida attiecības ar pretendentu.

Piemēram, 2009.gadā Birojs atklāja, ka kāda pašvaldība brīvdienā noslēdza līgumu par rekonstrukcijas un restaurācijas darbu veikšanu un šādi neievēroja Publisko iepirkumu likuma 67.panta ceturtajā daļā noteikto līguma noslēgšanas termiņa nosacījumus, kā arī pēc uzvarētāja noteikšanas mainīja nosacījumus konkursa nolikumam pievienotajā līguma projektā. Birojs konstatējis arī vairākus pārkāpumus, kad pašvaldības amatpersonas pieņēma lēmumus par līguma slēgšanu, ignorējot Iepirkumu uzraudzības biroja aizliegumu un šādi pārkāpjot Publisko iepirkumu likuma normas. Kopumā Birojs vairāk kā 50 reizes ir lūdzis Iepirkumu uzraudzības biroju izvērtēt valsts vai pašvaldības iepirkuma atbilstību normatīvajiem aktiem, savukārt vismaz 10 gadījumos pēc Biroja sniegtās informācijas un Iepirkumu uzraudzības biroja pārbaudēm iepirkumu procedūras tika pārtrauktas.

Pārbaudot valsts un pašvaldību darījumus, Birojs atklāja vairāk nekā 20 pārkāpumus, kas saistīti ar valsts vai pašvaldības mantas privatizāciju, atsavināšanu vai iznomāšanu. Birojs 2009.gadā konstatējis arī aptuveni 25 gadījumus, kad valsts amatpersonas izmantoja savu dienesta stāvokli, lai nodrošinātu nepelnīta labuma gūšanu sev vai citām personām, piemēram, pašvaldībai slēdzot līgumu ar pašvaldības priekšsēdētāja znotu par ceļa remontdarbu veikšanu, kas, iespējams, nav veikti, vai arī izmantojot dienesta automašīnas privātajām vajadzībām. Atskaites periodā Birojs konstatējis arī vairākus pārkāpumus teritoriālās plānošanas un būvniecības jomā, kā arī Eiropas Savienības fondu vadībā.

Pamatojoties uz konstatētajiem pārkāpumiem valsts amatpersonu rīcībā ar valsts vai pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, Birojs 25 gadījumos nosūtīja informāciju Ģenerālprokuratūrai par valsts amatpersonu, iespējams, prettiesiskām darbībām un normatīvo aktu pārkāpumiem. Aptuveni 165 gadījumos Birojs informāciju par pārkāpumiem nosūtīja valsts un pašvaldību institūcijām, un 102 gadījumos valsts vai pašvaldības institūcijas informēja Biroju, ka tiek veiktas pārbaudes padotības iestādēs. Pēc Biroja lūguma 16 gadījumos tika lauzti vai grozīti līgumi un uzlaboti iekšējie normatīvie akti, kā arī pret vairākām valsts amatpersonām pēc Biroja pārbaudēm tika uzsāktas disciplinārlietas, savukārt viena valsts amatpersona tika atbrīvota no amata.

KORUPCIJAS APKAROŠANA

Biroja izmeklētajos kriminālprocesos pretlikumīgās darbības kļūst komplicētākas un sarežģītāk kvalificējamas, līdz ar to izmeklēšanai ir nepieciešams ilgāks laiks, lai pierādītu aizdomās turēto personu vainu. Bieži prettiesiski darījumi tiek slēpti aiz it kā formāli tiesiskām un juridiski korektām darbībām (rīkojumiem, līgumiem u.c.), kas, lai maksimāli ātri un precīzi atklātu noziedzīga nodarījuma esamību, veiktu pierādījumu fiksēšanu un nostiprināšanu, prasa ne tikai kriminālprocesuālo darbību teicamu pārzināšanu, bet arī padziļinātas zināšanas attiecīgās tautsaimniecības jomās.

Birojā tiek veikta pirmstiesas izmeklēšana vairākos kriminālprocesos, kuros noziedzīgi nodarījumi veikti ilgā laika posmā, līdz ar to izmeklēšanas gaitā nepieciešams fiksēt vairākas noziedzīgu nodarījumu epizodes, nodarījumu izdarīšanā ir plašs iesaistīto personu loks. Piemēram, kādā kriminālprocesā noziedzīgi nodarījumi izdarīti no 2003. līdz 2008.gadam un līdz 2009.gada beigām tajā fiksētas **117** epizodes.

Vidējais krimināllietas izskatīšanas ilgums Birojā līdz nosūtīšanai kriminālvajāšanas uzsākšanai 2009.gadā bija 345 kalendāra dienas, kas ir par 5% ilgāk nekā iepriekšējā gadā.

Gada sākumā Biroja izmeklētāju lietvedībā bija 47 krimināllietas, savukārt uz 2009.gada 31.decembri – **44** krimināllietas.

2009.gadā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti **16** kriminālprocesi pret **65** personām (skat. 9.attēlu), kuru ietvaros kopumā fiksētas 198 noziedzīgu nodarījumu epizodes un 76 izdarītie noziedzīgie nodarījumi. No citām iestādēm saņemti **5** kriminālprocesu materiāli, Birojs uzsācis **27** kriminālprocesus. Pieņemti **14** lēmumi par kriminālprocesu izbeigšanu un **36** lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu.

No kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītajām 16 krimināllietām viena krimināllieta tika atgriezta atpakaļ Birojā izmeklēšanas turpināšanai, bet vēl viena krimināllieta tika izbeigta prokuratūrā.

2009.gadā Biroja Izmeklēšanas nodaļas lietvedībā atradās **114** resoriskās² pārbaudes, no kurām **75** pabeigtas līdz 2009.gada 31.decembrim.

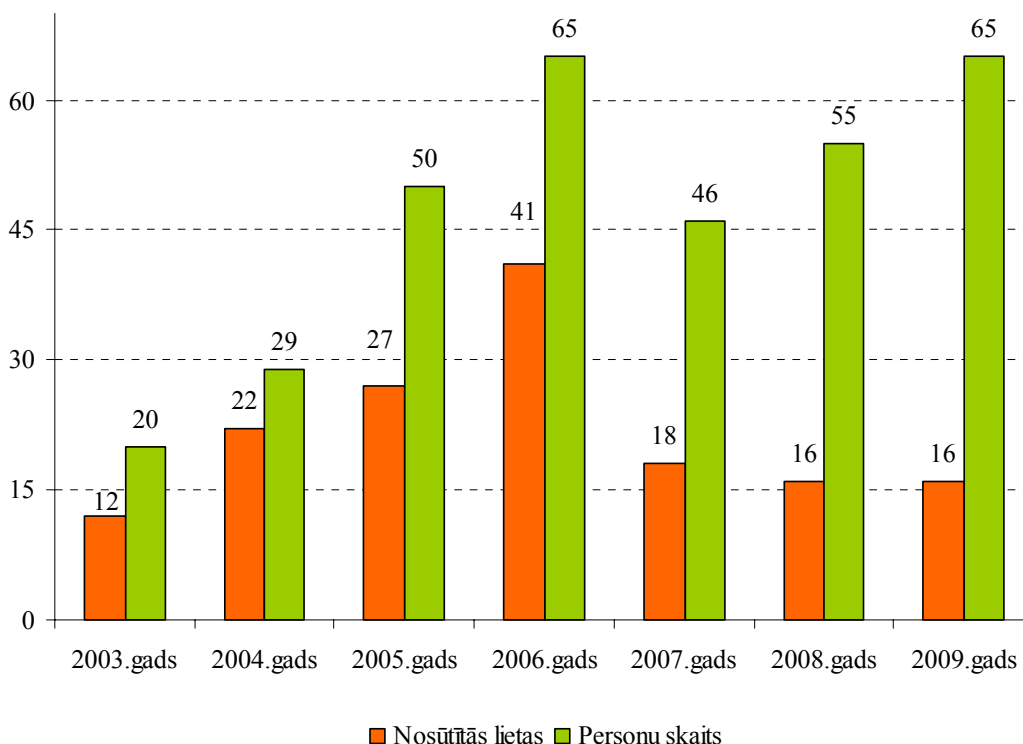
2009.gadā Biroja izmeklētie noziedzīgie nodarījumi bieži bija saistīti ar iespējami prettiesiskām darbībām publisko iepirkumu procedūrās; vairāki koruptīvi noziedzīgi nodarījumi 2009.gadā konstatēti veselības un tiesību aizsardzības iestādēs. Birojs 2009.gadā reģistrējis vairākas iespējami prettiesiskas darbības ar publiskajiem līdzekļiem, kas ietver krāpšanu un dažādu fiktīvu darījumu veikšanu, un kukuļošanas noziegumus, kas pārsvarā bija raksturīgi pašvaldību un tiesībsargājošajās institūcijās. Vairāki noziedzīgie nodarījumi tika izdarīti ilgstoši un sistemātiski. Jāatzīmē, ka 2009.gadā tika izmeklētas vairākas krimināllietas par iespējami prettiesiskām darbībām ar Eiropas Savienības fondu līdzekļiem.

Pārskata periodā uzsākti 27 kriminālprocesi, no kuriem 18 jeb 66% tika uzsākti pēc Biroja Operatīvo izstrāžu nodaļas ziņojumiem. Vairāku krimināllietu ietvaros konstatētas un izmeklētas daudzas noziedzīgo nodarījumu epizodes, jo koruptīvo noziegumu izdarīšanā nereti bija iesaistītas vairākas personas un prettiesiskas darbības tika veiktas sistemātiski. To apliecina arī tas, ka 2009.gadā kriminālvajāšanai nosūtītas 16 krimināllietas pret 65 personām jeb vidēji ierosināts apsūdzēt četras personas katras prokuratūrai nosūtītas krimināllietas ietvaros.

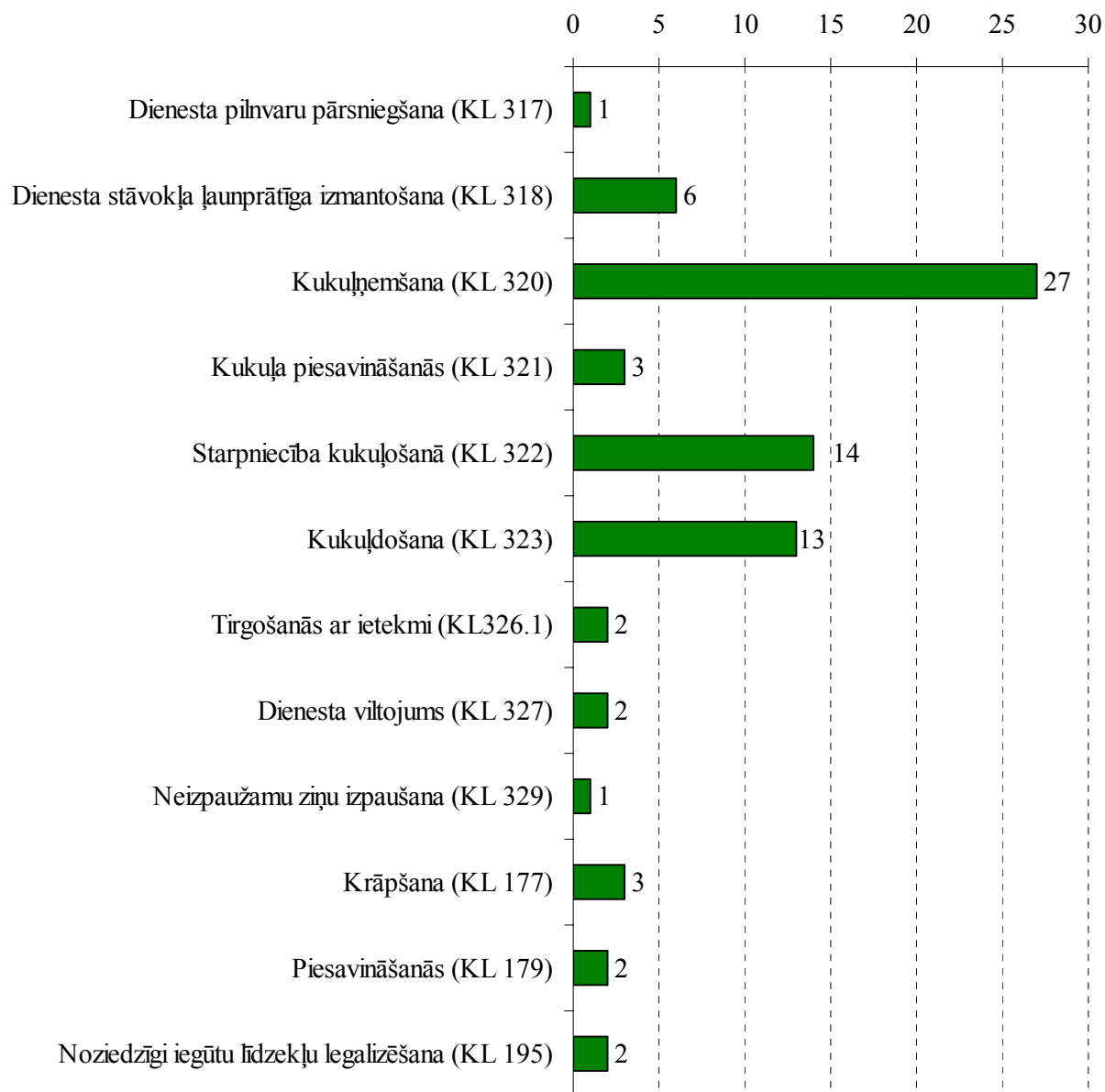
² Ar resorisko pārbaudi Kriminālprocesa likuma izpratnē saprot valsts iestādes un tās amatpersonu veiktu pārbaudi attiecībā uz iespējamu likuma pārkāpumu, izmantojot šīs iestādes darbību regulējošā likumā noteiktās pilnvaras, kas nav kriminālprocesuālās pilnvaras.

9.attēls Kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīto lietu skaits pret personām (2003. – 2009.gads)

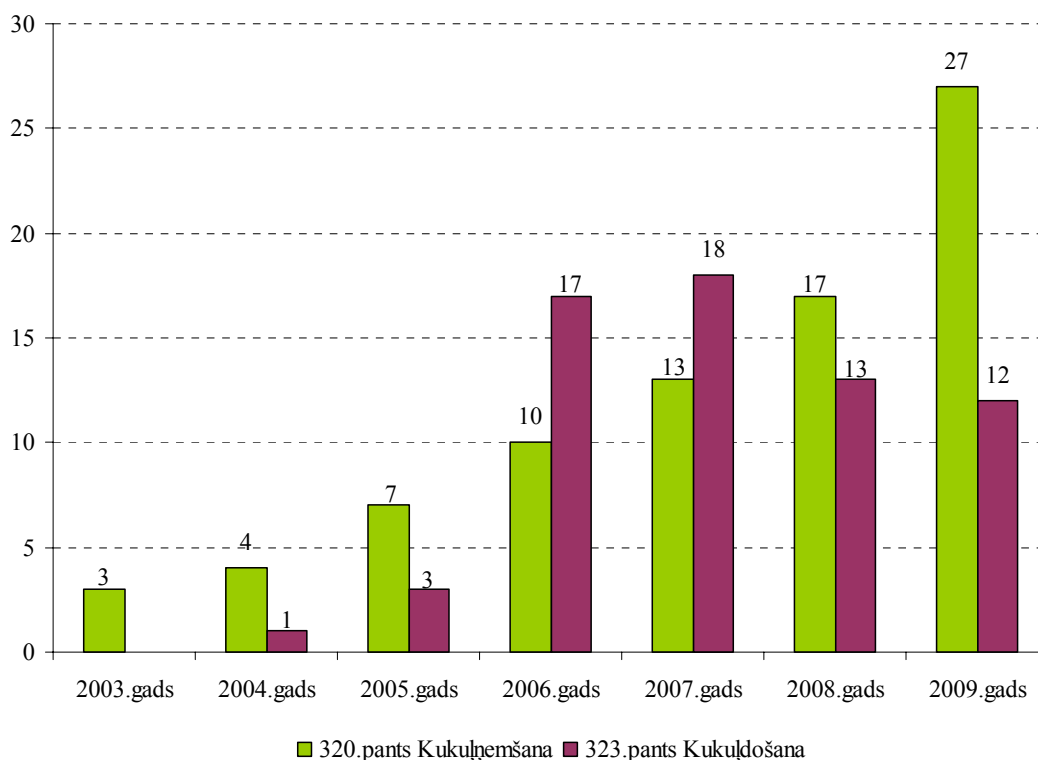
Visvairāk personu 2009.gadā Birojs ierosināja saukt pie kriminālatbildības par kukuļošanas noziedzīgiem noziegumiem (skat. 10. un 11.attēlu), tomēr šāda statistiskā tendence ir daļēji izskaidrojama ar vienu apjomīgu krimināllietu pret 31 personu par koruptīvām darbībām transportlīdzekļu tehniskās apskates stacijā. Šajā krimināllietā par kukuļņemšanu Birojs ierosināja saukt pie kriminālatbildības 17 valsts amatpersonas, bet par kukuļdošanu un starpniecību kukuļošanā – 14 privātpersonas.

10.attēls Kriminālvaļāšanai nosūtītās krimināllietas pēc Krimināllikuma (KL) pantiem (2009.gads)

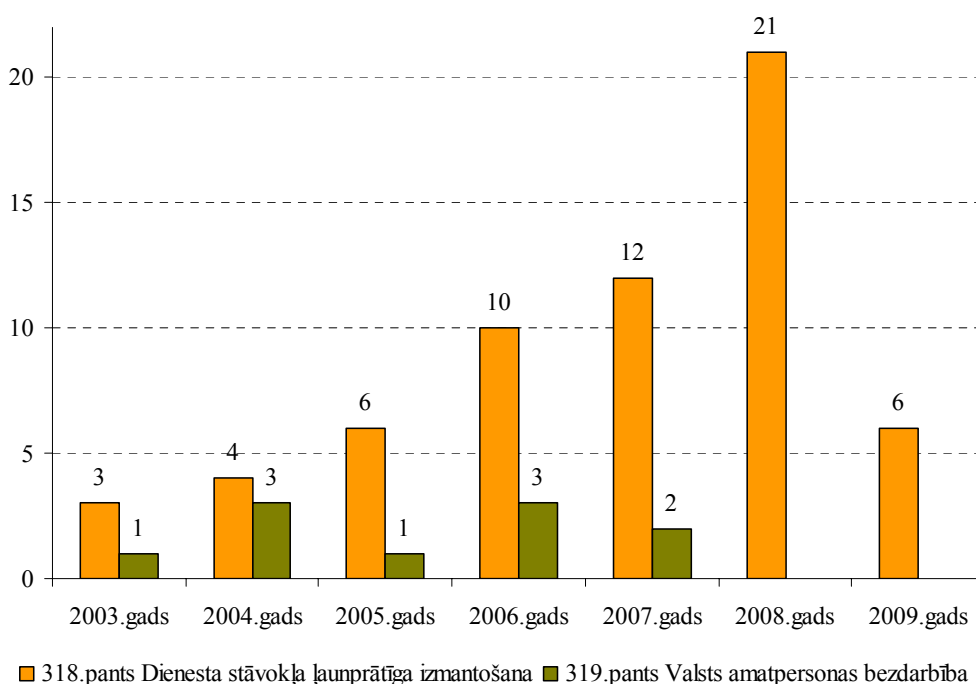
Kopumā 2009.gadā Birojs ierosināja saukt pie kriminālatbildības 35 amatpersonas un 30 privātpersonas. Valsts amatpersonas 2009.gadā biežāk tika ierosināts apsūdzēt par kukuļņemšanu pēc Krimināllikuma 320.panta, savukārt privātpersonas biežāk tika ierosināts saukt pie kriminālatbildības par kukuļdošanu pēc Krimināllikuma 323.panta (skat. 11.attēlu). Pārskata periodā Birojs arī ierosināja saukt pie kriminālatbildības divas personas par tirgošanos ar ietekmi pēc Krimināllikuma 326.¹ panta.

11.attēls Kriminālvajāšanai nosūtītās lietas par kukuļošanu pēc Krimināllikuma 320. un 323.panta (2003. – 2009.gads)

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2009.gadā mazāk valsts amatpersonu ierosināts saukt pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 318.panta par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un Krimināllikuma 319.panta par valsts amatpersonas bezdarbību (skat. 12.attēlu).

12.attēls Kriminālvajāšanai nosūtītās lietas pēc Krimināllikuma 318. un 319.panta (2003. – 2009.gads)

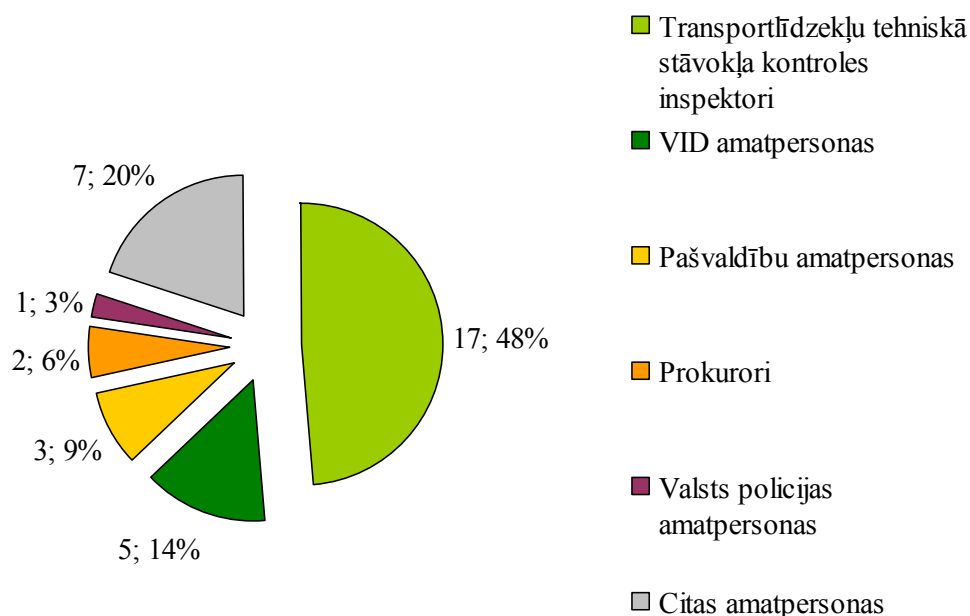

Starp krimināllietām, kuras Birojs 2009.gadā pabeidza izmeklēt un nosūtīja prokuratūrai ar lūgumu uzsākt kriminālvajāšanu, vērojamas vairākas sarežģītas un nozīmīgas lietas, kuru ietvaros atklāti sistemātiski koruptīvi noziedzīgie nodarījumi:

- krimināllieta par Rīgas pašvaldības amatpersonas sistemātisku kukuļņemšanu par prettiesisku darbību izdarīšanu, lai pašvaldības iepirkumu procedūrā nodrošinātu uzvaru vēlamajam komersantam; kopumā ierosināts saukt pie kriminālatbildības sešas personas, vainu pierādot četrās noziedzīgu nodarījumu epizodēs;
- krimināllieta par Zāļu valsts aģentūras amatpersonas rīcību, sistemātiski pieņemot kukuļus vairāk nekā 17 tūkstošus latu apmērā septiņu gadu laikā, kuri tika pārskaitīti uz valsts amatpersonas radnieka kontu un tika slēpti kā darba alga; kopumā ierosināts uzsākt kriminālvajāšanu pret trim personām;
- krimināllieta par Ludzas pašvaldības amatpersonas sistemātisku tai uzticēto līdzekļu piesavināšanos un naudas līdzekļu legalizēšanu; kopumā ierosināts saukt pie kriminālatbildības divas personas;
- krimināllieta par sistemātiskām koruptīvām darbībām transportlīdzekļu tehniskās apskates stacijā; ierosināts saukt pie kriminālatbildības 31 personu, vainu pierādot 120 noziedzīgu nodarījumu epizodēs.

Birojs 2009.gadā par koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu lūdzis saukt pie kriminālatbildības 30 privātpersonas un 35 valsts amatpersonas, no kurām lielākā daļa bija transportlīdzekļu tehniskās apskates inspektori (17), VID amatpersonas (5), kā arī dažādu citu valsts pārvaldes iestāžu amatpersonas, piemēram, Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāta amatpersonas, Zāļu valsts aģentūras amatpersona, kādas valsts akciju sabiedrības valdes locekle u.c. (skat. 13.attēlu).

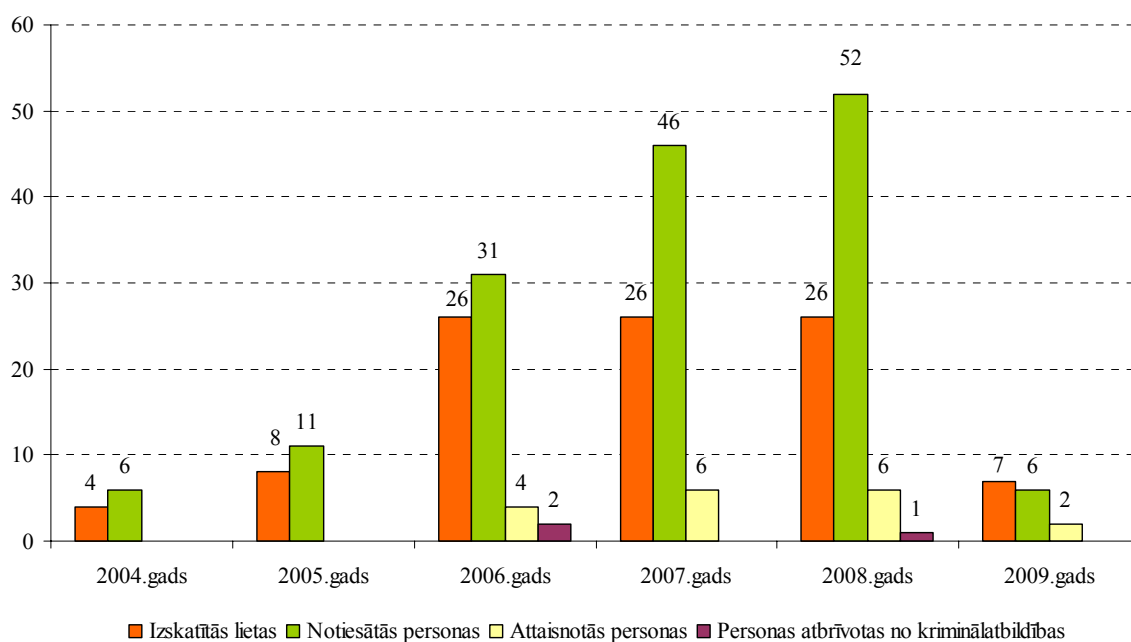
13.attēls Valsts amatpersonas, pret kurām lūgts uzsākt kriminālvajāšanu

2009.gadā prokuratūras iestādes tiesai nodeva 13 Biroja izmeklētās krimināllietas par kopumā 27 apsūdzētajām personām, kas ir vairāk nekā 2008.gadā, kad tiesai tika nodotas 11 krimināllietas par 26 personām. Tiesas pirmajā instancē 2009.gadā tika izskatītas septiņas

Biroja izmeklētās krimināllietas par astoņām personām (skat. 14.attēlu), savukārt spēkā stājās 13 tiesas spriedumi par 18 personām.

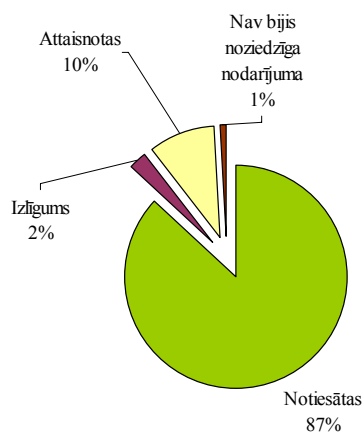
14.attēls Tiesā pirmajā instancē izskatītās lietas (2004. – 2009.gads)

Tiesā pārliecinoši tiek pierādīti kukuļošanas noziegumi, savukārt personas biežāk tiek attaisnotas par apsūdzībām dienesta stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā un valsts amatpersonas bezdarbībā.

Kopumā septiņos Biroja darbības gados tiesām nodotas 119 krimināllietas pret 250 personām. Dažādās tiesas instancēs jau ir izskatītas 97 krimināllietas, kurās Birojs veicis pirmstiesas izmeklēšanu, kopumā tiesa vērtējusi 176³ personu vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Līdz 2010.gada 1.janvārim likumīgā spēkā bija stājušies **80** spriedumi kopumā par 122 personām, no kurām **106** tika notiesātas, **12** personas tika attaisnotas, četras personas tika atbrīvotas no kriminālatbildības, t.i., ar trim personām tika panākts izlīgums, bet vienas personas darbībā tiesa nekonstatēja noziedzīga nodarījuma sastāvu (skat.15.attēlu).

15.attēls Spēkā stājušies tiesas spriedumi par personām

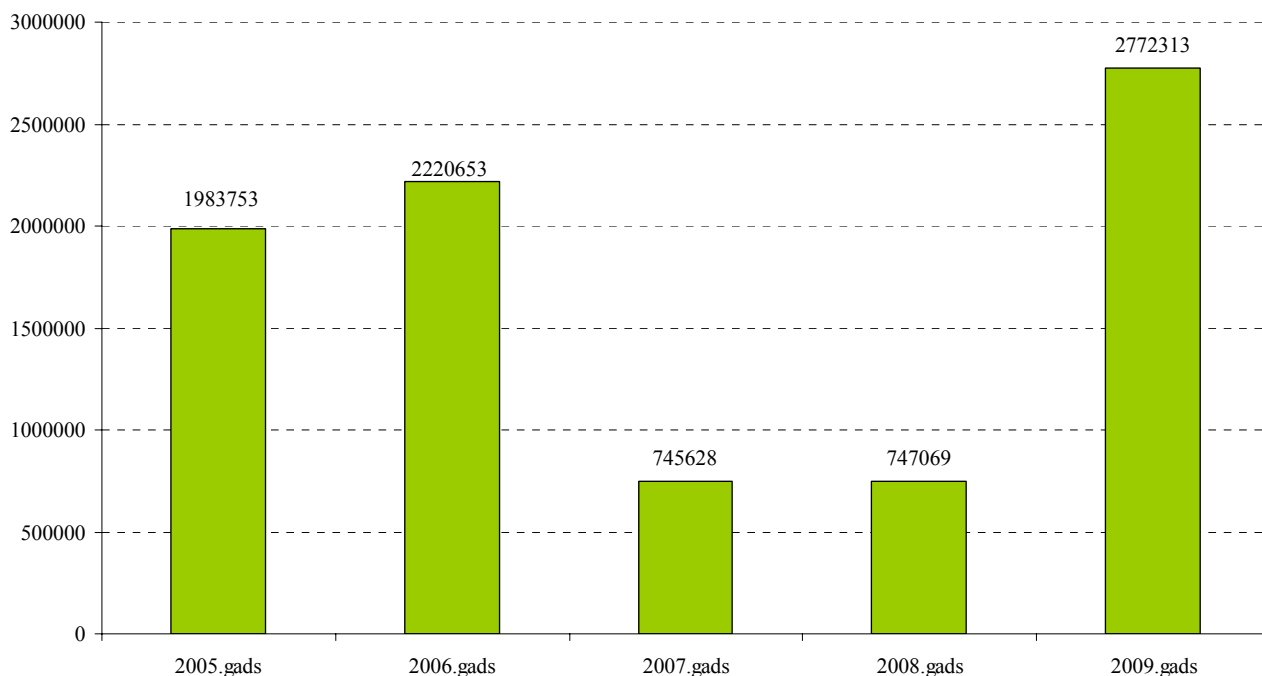
³ Faktiski tiesa vērtējusi 173 personu vainu, jo trīs personas Biroja izmeklētajās lietās figurējušas atkārtoti

Lielākā daļa notiesāto personu krimināllietās, kur spriedums ir stājies spēkā, ir vīrieši (82%), Rīgā dzīvojošie (75%), valsts amatpersonas (67%), personas vecumā no 41 līdz 60 gadiem (60%), kā arī personas ar augstāko izglītību. Notiesātās valsts amatpersonas parasti pirms koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas ir nostrādājušas amatā vismaz vairākus gadus. Tas skaidrojams ar to, ka amatpersonas pirms koruptīvu darbību izdarīšanas iepazīst darbības vidi un konstatē vājos posmus procedūrās, kas savietojumā ar personas negodprātīgumu un mantkārību, kā arī atsevišķu veicinošu faktoru iedarbību, piemēram, rotācijas nepiemērošanu augsta korupcijas riska amatos esošajām amatpersonām, zemu atalgojumu vai atskaitīšanās mehānisma trūkumu, palielina koruptīva nozieguma izdarīšanas risku. Ja sākotnēji netiek konstatēti sīkāki pārkāpumi un neseko asa, tūlītēja reakcija, amatpersonai var rasties lielāka nesodāmības sajūta un tiesiskais nihilisms, kas veicina koruptīvu darbību izdarīšanu, un rezultātā tiek izdarīti smagāki noziedzīgi nodarījumi.

POLITISKO PARTIJU FINANSĒŠANAS KONTROLE

Politisko organizāciju (partiju) finanšu un saimnieciskās darbības kontroli Birojs veic četros posmos: iesniegto deklarāciju pārbaude saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma prasībām, grāmatvedības uzskaites pārbaudes, ziedojuma patiesuma un likumības pārbaudes, kā arī pretpārbaudes. 2009.gadā Latvijā notika pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanas, tādēļ politisko partiju aktivitāte bija augsta un Birojs veica pastiprinātu darbu, lai uzraudzītu likumā noteikto ierobežojumu ievērošanu. Kopumā 2009.gadā politiskās partijas ziedojumos saņēma vairāk nekā 2,7 miljonus latu, kas ir ievērojami vairāk nekā iepriekšējos gados (skat. 16.attēlu).

16.attēls Politisko partiju saņemtie ziedojumi (latos) 2005. – 2008.gads

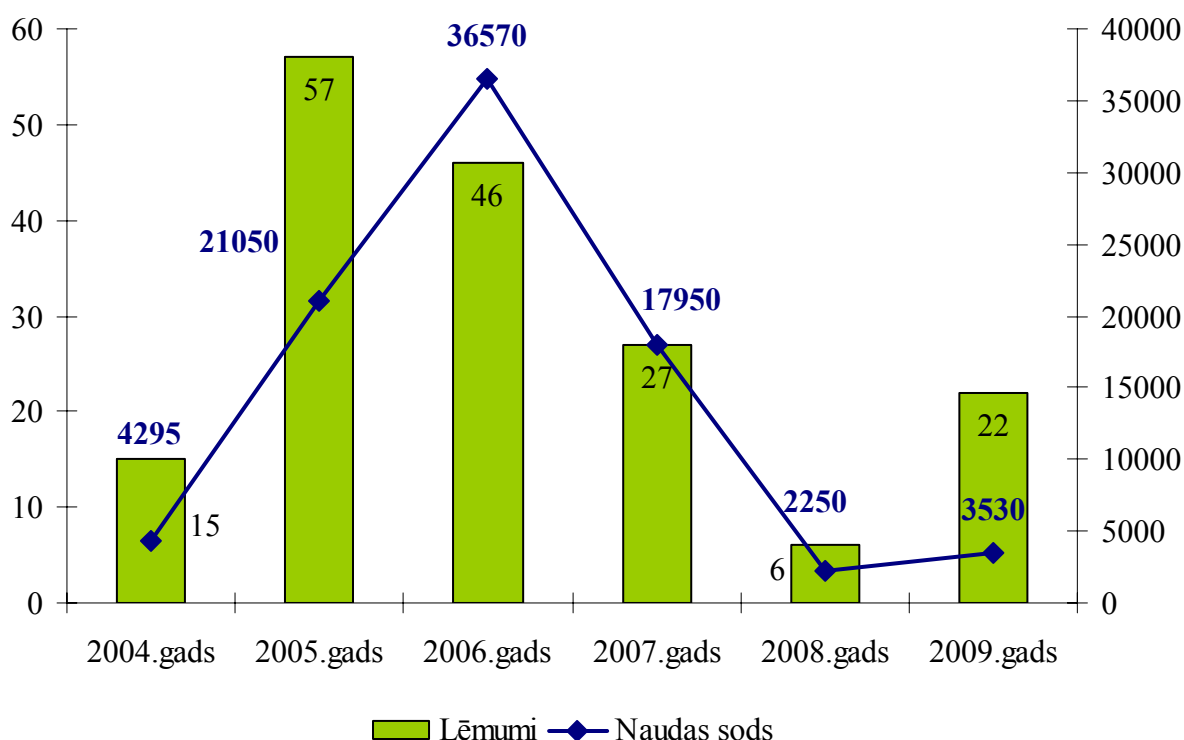

Izpildot likumā noteiktās funkcijas politisko organizāciju (partiju) finansēšanas kontroles jomā, Birojs 2009.gadā veica 801 ziņojuma pārbaudi par politisko organizāciju (partiju) saņemtajiem dāvinājumiem un ziedojumiem. Tas ir par aptuveni 73% vairāk nekā 2008.gadā, kad tika pārbaudīti 453 ziņojumi, un veikto pārbaudžu skaita pieaugums skaidrojams ar ziedotāju aktivitāti pirms vēlēšanām.

Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma normu pārkāpumiem Birojs sastādīja **48** administratīvā pārkāpuma protokolus un pieņēma **22** lēmumus par administratīvā soda piemērošanu, uzliktot naudas sodus kopumā **3 530** latu apmērā, bet 24 gadījumos izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu maznozīmīguma dēļ (skat.17.attēlu). Visvairāk naudas sodu Birojs piemēroja par konstatētajām neatbilstībām politisko partiju vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijās.

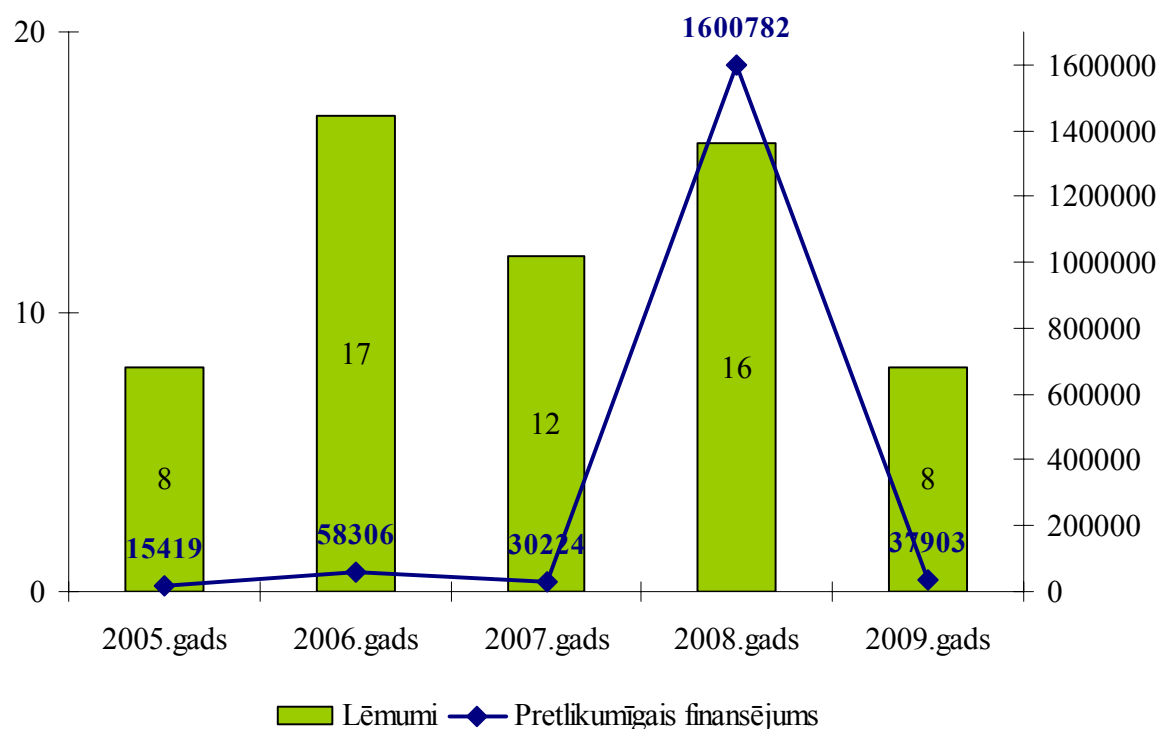
17.attēls Par politisko partiju finansēšanas noteikumu neievērošanu pieņemtie lēmumi par saukšanu pie administratīvās atbildības un piemērotais naudas sods (latos) (2004. – 2009.gads)

Biroja 2009.gadā uzlikto administratīvo naudas sodu skaits ir lielāks nekā 2008.gadā, kas skaidrojams ar palielinātu aktivitāti politisko partiju finansēšanas jomā vēlēšanu tuvuma dēļ. Biroja konstatētie administratīvie pārkāpumi politisko organizāciju (partiju) finansēšanas jomā nav vērtējami kā ļoti būtiski, par ko liecina piemēroto naudas sodu apmērs, kas ir mazāks nekā 2006. un 2007.gadā, kad abos gados kopumā politiskajām partijām tika piemēroti naudas sodi vairāk nekā 50 tūkstošu latu apmērā.

Saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumu Birojs 2009.gadā uzdeva politiskajām partijām atmaksāt pretlikumīgi saņemto finansējumu 36 839 latu apmērā (skat. 18.attēlu). Kopumā 2009.gadā politiskās partijas atmaksāja ziedotājiem un valstij pretlikumīgi saņemto finansējumu 14 182 latu apmērā.

18.attēls Biroja pieņemto lēmumu skaits par pretlikumīgi saņemtā finansējuma atmaksu (latos) (2003. – 2009.gads)

Veicot ziedojumu (dāvinājumu) patiesumu un likumības pārbaudes, Birojs arī konstatēja, ka 12 gadījumos ziedotāju ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc pārbaudes materiāli par šīm personām nosūtīti Valsts ieņēmumu dienestam ar lūgumu veikt personu ienākumu likumības pārbaudi. Tas ir sešas reizes vairāk nekā 2008.gadā, kad Birojs konstatēja divus gadījumus.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Starptautiskās sadarbības mērķis ir stiprināt Biroja spēju efektīvi novērst un apkarot korupciju un koordinēt Latvijai ar starptautiskiem līgumiem noteikto saistību izpildi korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā. Šim mērķim Birojs organizē darbinieku profesionālo spēju pilnveidošanu ārvalstīs, apgūst citu valstu labo praksi, stiprina sakarus ar atbildīgajām iestādēm ārvalstīs, aktīvi piedalās starptautisko organizāciju darbā, veicinot starptautisko prasību ieviešanu.

Aizvadītajā periodā Biroja pārstāvji nodrošinājuši dalību 75 starpvalstu darba grupās un sanāksmēs, turpinot arī iepriekšējos gados uzsākto sadarbību ar Eiropas Savienības Kaimiņpolitikas un Stabilizācijas un asociācijas procesa valstīm, daloties savā pieredzē korupcijas novēršanā un apkarošanā, uzņemot Birojā Maķedonijas, Horvātijas, Armēnijas, Kirgizstānas, Gruzijas un Tadžikistānas pārstāvju delegācijas.

Biroja pārstāvji 2009.gadā vairākkārtīgi ir piedalījušies starptautiska līmeņa darba grupās kā konkrētas jomas eksperti. 2009.gada februārī Biroja pārstāvis piedalījās Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Narkotiku un noziedzības novēršanas biroja rīkotajā ekspertu grupas korupcijas novēršanas jautājumos sanāksmē, kas notika Katarā. Eiropas Komisijas organizētajā Albānijas novērtēšanas vizītē 2009.gada martā Biroja pārstāvis piedalījās kā nacionālais eksperts korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumos. 2009.gada decembrī Eiropas Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Austrumeiropas un Centrālāzijas pretkorupcijas tīkla aktivitāšu ietvaros Biroja pārstāvis piedalījās Azerbaidžānas pretkorupcijas sistēmas novērtēšanas otrajā kārtā, izvērtējot normatīvo aktu bāzes ieviešanu un sniedzot rekomendācijas situācijas uzlabošanai.

Sadarbībā ar Lietuvas Īpašās izmeklēšanas dienestu (STT) Biroja pārstāvji piedalījās Eiropas Komisijas *Twinning* projekta „Atbalsts Azerbaidžānas Ģenerālprokuratūras Pretkorupcijas departamentam” ieviešanā. Projekta ietvaros Biroja pārstāvji sniedza rekomendācijas par sadarbību ar masu informācijas līdzekļiem un sabiedrību, informējot par rezultātiem korupcijas apkarošanā, kā arī informēs par metodēm sabiedrības uztveres izpētei par Pretkorupcijas departamenta darbību. Novembrī Biroja pārstāvji devās situācijas izpētes vizītē uz Azerbaidžānu.

Ieviešot 2008.gada 24.oktobra Eiropas Savienības Padomes lēmumu par korupcijas apkarošanas kontaktpunktu tīklu, Ministru kabinets 2009.gada 30.jūnijā nozīmēja Biroju par tīkla kontaktpunktu Latvijā. Saskaņā ar minēto lēmumu dalībvalstīm jānodrošina informācijas un pieredzes apmaiņa korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā.

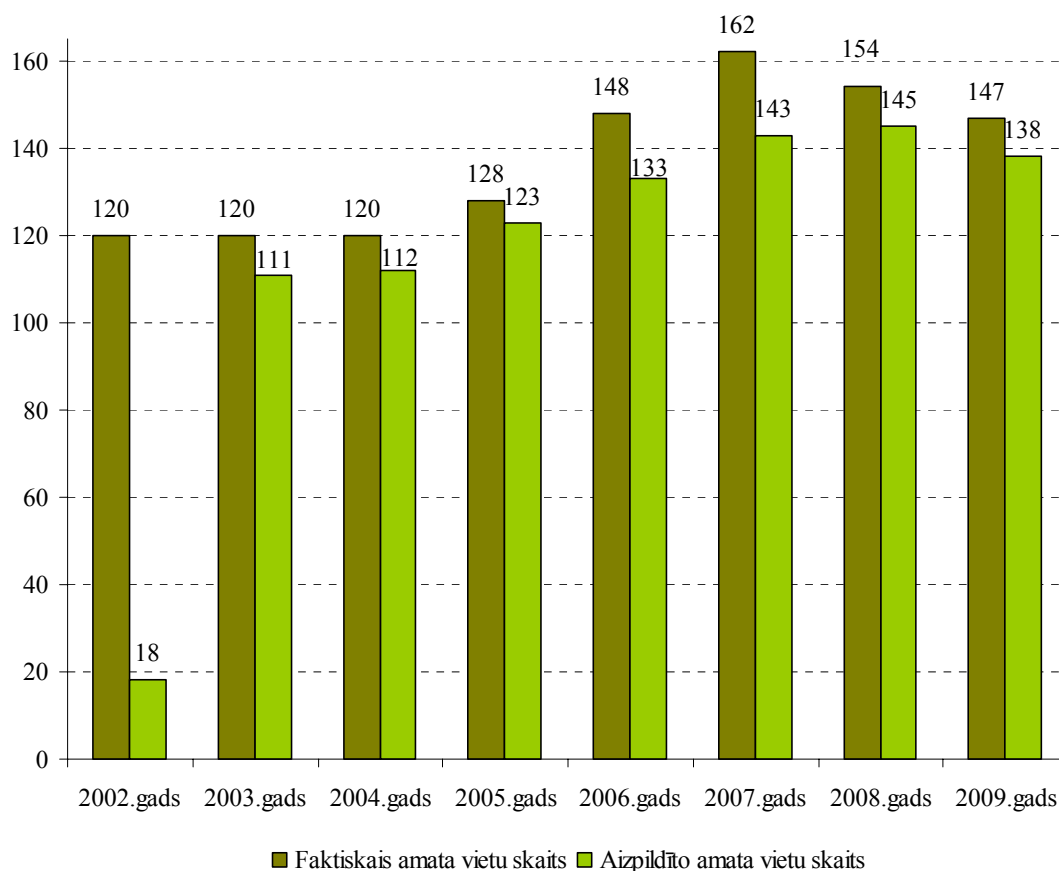
2009.gadā Birojs sagatavoja un iesniedza pieteikumu tehniskās palīdzības saņemšanai Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) *Hercule II* programmas ietvaros, kura paredz iespēju ES dalībvalstu tiesībsargājošām iestādēm iegādāties speciālo izmeklēšanas tehniku. OLAF Novērtēšanas komisija apstiprināja Biroja sagatavoto un iesniegto pieteikumu tehniskās palīdzības saņemšanai *Hercule II* programmas ietvaros un piešķīra līdzfinansējumu 50 000 EUR apmērā. Ņemot vērā saspringto ekonomisko situāciju valstī, projekta ietvaros plānotās tehnikas iepirkuma un attiecīgi finansējuma apjoms tika ievērojami samazināts.

BIROJA PERSONĀLS

2009.gada sākumā Birojā strādāja 145 darbinieki (125 amatpersonas un 20 darbinieki), gada beigās – 138 darbinieki (118 amatpersonas un 20 darbinieki). Kopumā Birojā 2009.gada sākumā bija 154, bet gada beigās – 147 amata vietas (skat. 19.attēlu). Faktiskais vidējais darbinieku skaits 2009.gadā bija 141,5 darbinieki, tai skaitā faktiskais vidējais amatpersonu skaits – 121,5.

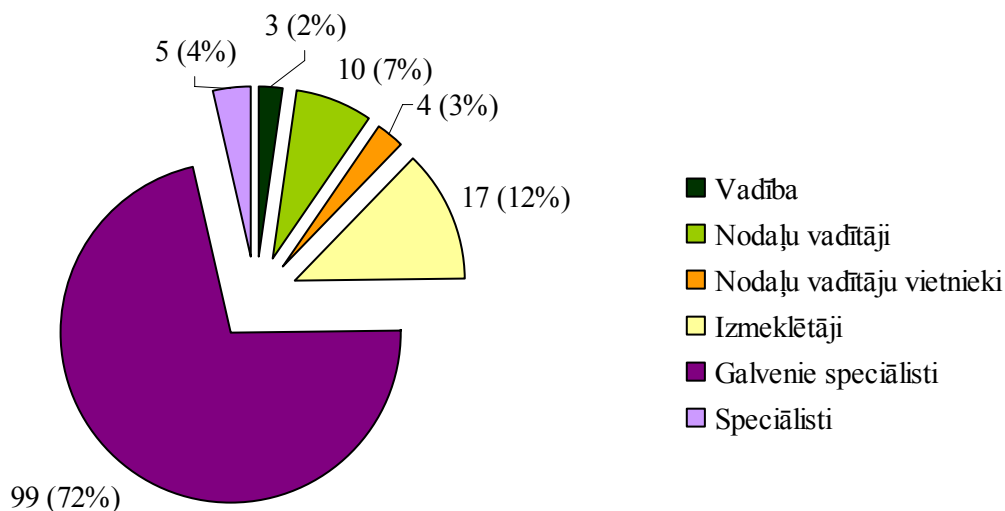
2009.gadā Birojā amatā tika ieceltas 15 amatpersonas un pieņemts darbā viens darbinieks, kā arī atbrīvotas 23 amatpersonas. Biroja personāla rotācijas koeficients 2009.gadā bija 0,28, savukārt personāla atjaunošanas koeficients 2009.gadā bija 0,11. Birojā 2009.gada beigās strādāja 63 vīrieši (46%) un 75 sievietes (54%). Biroja darbinieku vidējais vecums 2009.gadā bija 36 gadi.

19.attēls Amata vietu skaita dinamika 2002. – 2009.gads

Faktisko amata vietu samazināšana (skat. 19.attēlu) 2009.gadā veikta saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 23.septembra sēdē nolemto par amata vietu skaita samazināšanu valsts pārvaldes iestādēs ne mazāk kā par 10% salīdzinājumā ar 2008.gada 1.janvāri. Aizpildīto amata vietu skaita samazināšanās 2009.gadā ir skaidrojama ar Birojā īstenoto reorganizāciju, kuras ietvaros nodaļu skaits Birojā tika samazināts par astoņām nodaļām jeb par 45% no visa nodaļu skaita. Ja 2008.gada beigās Birojā bija 18 nodaļas vadītāju un desmit nodaļas vadītāju vietnieku amata vietas, tad 2009.gadā beigās Birojā vairs bija tikai desmit nodaļas vadītāju un sešu nodaļas vadītāju amata vietas. Salīdzinot ar 2008.gadu, Birojā nodarbināto darbinieku skaits 2009.gadā bija samazinājies par 8 personām jeb par 5% no Biroja kopējā darbinieku skaita. Tāpat arī faktisko amata vietu skaits Birojā 2009.gadā bija samazinājies par 5%, salīdzinot ar 2008.gada rādītājiem.

20.attēls Biroja darbinieku sadalījums pēc amatiem uz 2009.gada 31.decembri

2009.gada beigās Birojā strādāja 125 jeb 91% darbinieki ar augstāko izglītību un 13 jeb 9% darbinieki ar vidējo vai vidējo speciālo izglītību, četri no tiem turpina mācības augstskolā. Lielākajai daļai Biroja darbinieku ir iegūta izglītība tiesību zinātnē vai ekonomikas un finanšu nozarē. Vairāk nekā puse jeb 71 Biroja darbinieks ir ieguvis profesionālo augstāko izglītību vai bakalaura grādu, 54 darbiniekiem ir maģistra grāds, savukārt četri darbinieki studē doktorantūrā.

Biroja struktūra un reorganizācija

2009.gada 1.jūlijā tika optimizēta Biroja struktūra un veikta reorganizācija, līdzšinējo 18 nodaļu vietā Birojā izveidojot 10 nodaļas (skat. 21.attēlu). Šo strukturālo pārmaiņu rezultātā Birojā 2009.gadā samazinājās gan štata vietu, gan nodarbināto darbinieku skaits: ja 2009.gada sākumā Birojā bija 154 štata vietas un tika nodarbināti 145 darbinieki, tad 2009.gada beigās Birojā bija 147 štata vietas un tika nodarbināti 138 darbinieki. Reformu rezultātā Birojā tika stiprināta analītiskā kapacitāte un uz bijušās Informātikas nodaļas pamata izveidota Datu uzglabāšanas un informācijas analīzes nodaļa, kuras galvenie pienākumi ir veikt operatīvo un stratēģisko analīzi, sagatavot dažādus situāciju aprakstus un pārskatus, kā arī nodrošināt datortīklu un informācijas sistēmu drošību un darbību.

21.attēls Biroja struktūra

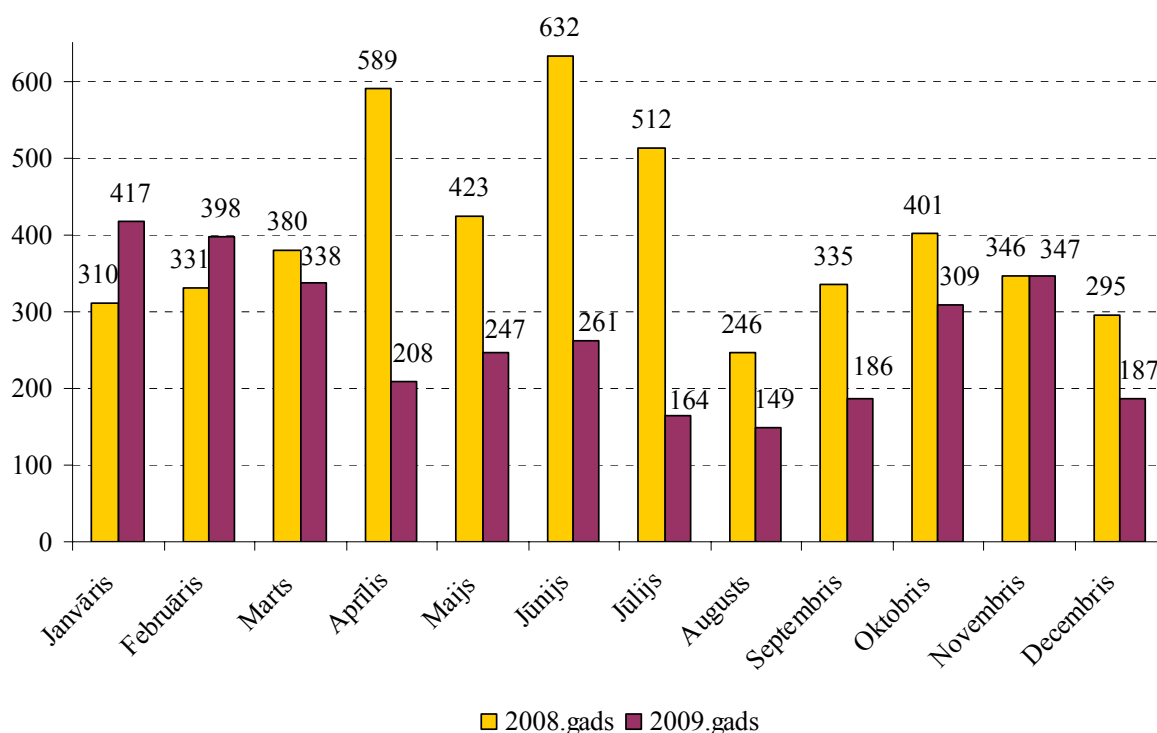

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

INFORMĀCIJA PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻIEM

Ziņojot par Biroja darbības rezultātiem, tika izplatīti 54 paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem, kas ir par 9% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Saskaņā ar *Lursoft* veidoto publicitātes indeksu, salīdzinot ar 2008.gadu samazinājies arī ar Biroja darbību saistīto publikāciju skaits Latvijas medijos (skat. 22.attēlu).

22.attēls **Biroja publicitātes indekss (2008. – 2009.gads)**

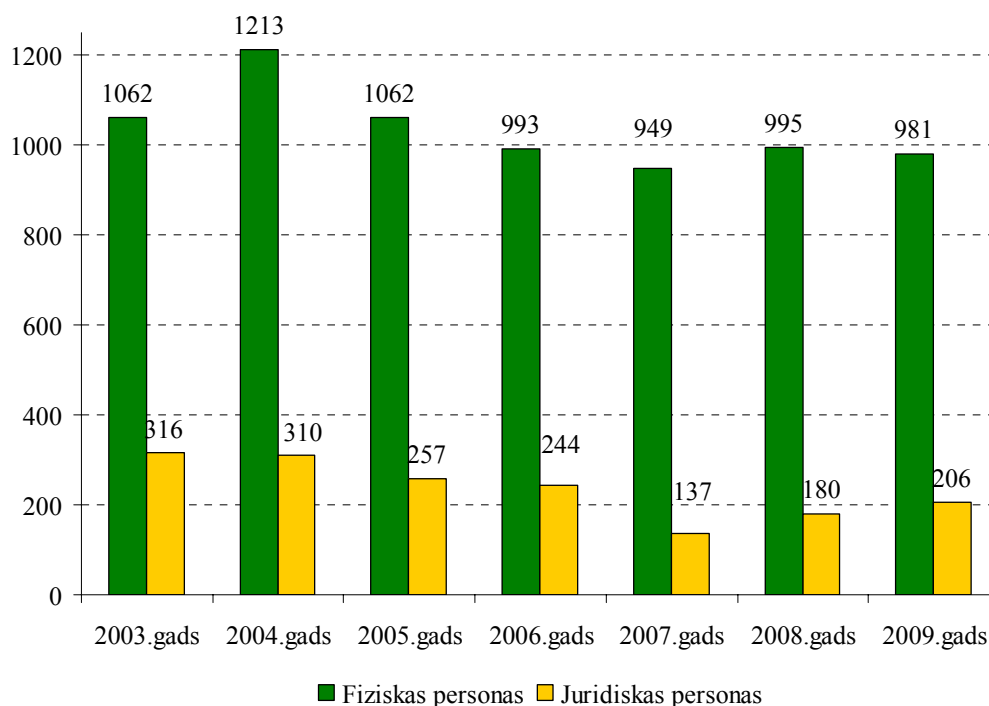
Avots: SIA „Lursoft IT”

SARAKSTE AR FIZISKĀM UN JURIDISKĀM PERSONĀM

Birojs 2009.gadā saņēma 1 187 privātpersonu iesniegumus, no kuriem 981 bija fizisku personu, bet 206 – juridisku personu iesniegumi (skat. 23.attēlu). Salīdzinot ar 2008.gadu, izmaiņas ir nebūtiskas – pieaugums par 1%, kas skaidrojams ar noturīgu sabiedrības uzticību Biroja darbībai un mērķiem.

Iesniegumu satura analīze liecina, ka visvairāk privātpersonu iesniegumu 2009.gadā Birojā tika saņemti par valsts un pašvaldību līdzekļu izsaimniekošanu, lēmumu pieņemšanu iespējamā interešu konflikta situācijā un iespējami prettiesiskām darbībām publisko iepirkumu procedūrās. Reģistrēto iesniegumu skaita pieaugums atsevišķās jomās, jo īpaši par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, korupciju maksātspējas lietās, patronāžu, interešu konfliktu personāla politikas jautājumos un pabalstu izkrāpšanu, ir saistāmi ar ekonomiskiem procesiem valstī, tostarp, augstu ēnu ekonomikas īpatsvaru, bezdarba pieaugumu un personu biežu maksātspēju.

23.attēls Birojā saņemto iesniegumu skaits (2003. – 2009.gads)

Vērtējot saņemtās informācijas atbilstību Biroja kompetencei, jākonstatē, ka aptuveni 59% jeb 712 Birojā reģistrētie privātpersonu iesniegumi saturēja informāciju, kuras izvērtēšana atbilst Biroja kompetencei, un šādi iesniegumi ar priekšnieka rezolūciju tika nodoti izvērtēšanai atbildīgo nodaļu amatpersonām. Savukārt 41% jeb 475 iesniegumi saturēja informāciju, kuras izvērtēšana neatbilst Biroja kompetencei, tādēļ šādi iesniegumi tika pārsūtīti pēc piekritības vai privātpersonai tika sniegta atbilde, ka iesniegumā norādītie fakti neliecina par iespējamu koruptīvu rīcību.

Vienlaikus jānorāda, ka Biroja atbildīgās nodaļas 2009.gadā izvērtēja arī daudzus no valsts un pašvaldību iestādēm saņemtos dokumentus, piemēram, valsts un pašvaldības iestāžu ziņojumus par iespējamiem koruptīviem pārkāpumiem, lēmumus disciplinārlietās vai lūgumus sniegt skaidrojumus par tiesību normu piemērošanu⁴. Tādējādi kopumā Biroja lietvedībā 2009.gadā tika saņemti un reģistrēti 9 190 dokumenti, Birojs valsts un pašvaldību iestādēm, fiziskām un juridiskām personām nosūtījis 11 518 dokumentus, kas ir par 7 % mazāk nekā 2008.gadā.

Analizējot privātpersonu iesniegumu saturu, 2009.gadā ir saglabājusies iepriekšējos pārskata periodos novērotā tendence un visvairāk privātpersonu iesniegumi tika saņemti par iespējamiem koruptīviem nodarījumiem pašvaldību iestādēs un kapitālsabiedrībās, iekšlietu un tieslietu sistēmas institūcijās. Tā kā 2009.gada jūnijā notika pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanas, Birojā saņemtas vairākas sūdzības par politisko organizāciju (partiju) finansēšanas un priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumu pārkāpumiem.

Privātpersonu iesniegumu satura analīze liecina, ka 2009.gadā kopumā aptuveni 7% iesniegumu saturēja sūdzības par iespējami prettiesiskām darbībām publisko iepirkumu procedūrās. Novērojams 2009.gadā Birojā reģistrēto sūdzību skaita pieaugums par prettiesiskām darbībām ar publiskajiem iepirkumiem.

Sūdzību skaita pieauguma tendence ir skatāma kontekstā arī ar 2009.gadā izsludinātajiem grozījumiem Publisko iepirkumu likumā, kad tika palielināti iepirkumu procedūru piemērošanas sliekšņi un kopā ar iesniegumu bija jāiemaksā nodrošinājuma nauda

⁴ Šajā pārskata sadaļā tiek izvērtēti tikai reģistrētie privātpersonu iesniegumu, analīze par visiem saņemtajiem dokumentiem vai valsts un pašvaldību iestāžu ziņojumiem šajā pārskatā nav apkopota.

(šo normu 2010.gada 19.aprīlī Satversmes tiesa atzina par antikonstitucionālu⁵). Jāsecina, ka visu iepriekš minēto faktoru kopums un korupcijas risku pieaugums veicināja to, ka Birojam 2009.gadā aizvien biežāk tika iesniegti iesniegumi par iespējamām prettiesiskām darbībām publisko iepirkumu procedūrās.

Ja 2009.gadā, pēc konsekventa krituma pēdējos divos gados, nostabilizējies saņemto iesniegumu skaits, salīdzinot ar 2008.gadu, samazinājies Ziņojumu centrā pieņemto apmeklētāju skaits, kā arī pa anonīmo bezmaksas uzticības tālrūni saņemtā informācija. Pārskata periodā Biroja Ziņojumu centrā ir pieņemti **149** apmeklētāji, kas ir par 22% mazāk nekā 2008.gadā, **1 224** reizes saņemta informācija pa uzticības tālrūni **80002070** (par 28% mazāk nekā 2008.gadā).

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN SABIEDRISKĀS KONSULTATĪVĀS PADOMES DARBS

Lai nodrošinātu sabiedrības pārstāvju līdzdalību korupcijas novēršanas politikas veidošanā, īstenošanā un sabiedrības izglītošanā, Birojam ir izveidota Sabiedriskā konsultatīvā padome (turpmāk – Padome). 2009.gadā notika divas Padomes sēdes. Lai paplašinātu Padomē pārstāvēto organizāciju loku, tika veikti grozījumi tās nolikumā, dodot iespēju ieinteresētajām organizācijām piedalīties atsevišķu aktuālu jautājumu izskatīšanā, apspriešanā un rekomendāciju sniegšanā.

Uzsākot diskusiju par korupcijas risku mazināšanas iespējām ar uzņēmējdarbības vides uzraudzību saistītajās jomās, uzaicinātās organizācijas Padomes sēdē tika lūgtas paust savu viedokli, kādi ir tie administratīvie šķēršļi, kas uzņēmējus, saskaroties ar kontroles un uzraudzības iestādēm, mudina dot kukuļus?

Diskusijas laikā tika identificētas trīs tipiskākās korupcijas riska jomas. Galvenās problēmas joprojām koncentrējas ap valsts un pašvaldību resursu pārdali un apsaimniekošanu un riski pastāv tajās jomās, kur, neskatoties uz sarežģīto ekonomisko situāciju, joprojām notiek finanšu plūsma: publiskie iepirkumi, rīcība ar valsts un pašvaldības mantu, nekustamo īpašumu iznomāšanu, Eiropas Savienības fondu naudas sadale. Aktualizējas problēmas maksātnespējas administratoru un tiesu izpildītāju darbībā, kā arī nepilnības tiesiskās aizsardzības procesā.

Priekšvēlēšanu gaisotnē aktualizējas politiskā līmeņa korupcijas un politikas finansēšanas problēmas: nauda, kas ieiet politikā, un veidi, kā tā tiek atpelnīta – caur publiskajiem iepirkumiem, amatiem dažādās valdēs un padomēs.

Kā trešo korupcijas riska jomu Padomes dalībnieki norādīja tās sfēras, kurās iedzīvotājiem ir neizbēgama saskare ar publiskās varas subjektiem: Valsts ieņēmumu dienestu, ceļu policiju, robezsardzi un muitu.

Padomes sēdē piedalījās Ārvalstu investoru padomes Latvijā, Ētikas padomes, Latvijas darba devēju konfederācijas, Latvijas Juristu biedrības, Latvijas Komerčbanku asociācijas, Latvijas Preses izdevēju asociācijas, Latvijas Tirgotāju asociācijas, Sabiedrības par atklātību „Delna”, Sabiedriskās politikas centra Providus pārstāvji, kā arī pārstāvji no Autopārvadātāju asociācijas „Latvijas auto”, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas, SIA „IUB.LV”, Starptautisko inovatīvo farmaceitisko firmu asociācijas un Publiskās privātās partnerības asociācijas.

Savukārt otrajā sēdē sabiedrisko organizāciju pārstāvji tika iepazīstināti ar grozījumiem Krimināllikumā, kas precīzē atbildību par koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem gan publiskajā, gan privātajā sektorā.

⁵ Satversmes tiesas 2010.gada 19.aprīļa spriedums lietā Nr.2009-77-01.

PĀRSKATS PAR IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMĀM EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Lai nodrošinātu efektīvu un mērķtiecīgu institūcijas darbību, tiek veidotas, uzturētas un uzraudzītas iekšējās kontroles sistēmas. Šo sistēmu darbības novērtēšanai valsts pārvaldē ieviests iekšējais audits, kura darbības pamatprincipi noteikti Iekšējā audita likumā. Saskaņā ar šo likumu un Ministru prezidenta 2006.gada 28.jūnija rīkojumu Nr.318 „Par iekšējā audita sistēmu Ministru prezidentam tieši padotajās institūcijās”, Biroja iekšējais auditors nodrošina iestādes auditu veikšanu, regulāri pārbaudot iekšējās kontroles sistēmas darbību un sniedzot Biroja priekšniekam un Ministru prezidentam tās novērtējumu. Biroja iekšējās kontroles sistēma ir izveidota un darbojas atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.466 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprasībām”.

Lai uzlabotu un pilnveidotu Biroja iekšējās kontroles sistēmas darbību, iekšējais auditors atbilstoši Stratēģiskajam audita plānam un 2009.gada darbības plānam, kas saistībā ar auditoru darba slodzes samazināšanu iestādes strukturālo izmaiņu rezultātā, tika pārskatīts, pārskata gadā veica 5 sekojošus plānoto sistēmu – Kopējā pārvalde un vadība, Finanšu vadība, Personāla vadība un Biroja specifisko sistēmu auditus:

- sabiedriskās attiecības, komunikācija un sabiedrības izglītošana (sniegto ieteikumu skaits 7, no kuriem 1 – augstas, 5 – vidējas, 1 – zemas prioritātes ieteikums);
- grāmatvedības uzskaites organizācija un izpildes kontrole (sniegto ieteikumu skaits 12, no kuriem 5 – augstas, 6 – vidējas, 1 – zemas prioritātes ieteikums);
- darbinieku darba drošība un veselības nodrošinājums (sniegto ieteikumu skaits 5, no kuriem 1 – augstas, 2 – vidējas un 2 – zemas prioritātes ieteikumi);
- lietisko pierādījumu un arestētās mantas uzskaites un glabāšana (sniegto ieteikumu skaits – 5, no kuriem 2 – augstas, 2 – vidējas un 1 – zemas prioritātes ieteikums);
- šaujamo ierociņu un speciālo līdzekļu uzskaites, piešķiršana, glabāšana un kontrole (sniegto ieteikumu skaits – 9, no kuriem 1 – augstas, 6 – vidējas un 2 – zemas prioritātes ieteikumi).

Lai saglabātu Biroja materiālos resursus un nodrošinātu to efektīvu pārvaldību, tika noteikti izpildes termiņi virknei ieteikumu grāmatvedības uzskaites pilnveidošanas jomā, piemēram, materiālo vērtību uzskaites uzlabošanā, īpašumu sakārtošanā un datorprogrammatūras īpašumtiesību nostiprināšanā.

2009.gadā atbilstoši gada plānam un noteiktai procedūrai tika veiktas pēcpārbaudes par pārskata gada un iepriekšējo periodu audita ieteikumu izpildi. Lai gan sniegtie ieteikumi atsevišķu auditos konstatēto nepilnību novēršanai būtiski neietekmēja sistēmu darbību, pilnībā ieviestu audita ieteikumu īpatsvars iepriekšējos periodos ir bijis neapmierinošs. Līdz ar to pārskata periodā no vadības puses šim aspektam tika pievērsta pastiprināta uzmanība (veicot disciplināro izmeklēšanu un atbildīgajām amatpersonām piemērojot atbilstošus soda mērus).

Saskaņā ar iekšējā audita ieteikumiem aktualizējot Biroja iekšējo pretkorupcijas pasākumu plānu, 2009.gada 2.decembrī tika apstiprināts jauns Biroja korupcijas risku novērtējuma un pretkorupcijas pasākumu plāns 2010. – 2011.gadam, kura mērķis ir izveidot tādu sistēmu, kas maksimāli neatkarīgi no personām, kādas ir nodarbinātas, mazinātu koruptīvu situāciju rašanās iespējas Birojā.

Izstrādājot pretkorupcijas pasākumu plānu tika veikta Biroja stipro, vājo pušu, iespēju un draudu vispārīga analīze korupcijas risku kontekstā, sastādīts korupcijas riskam visvairāk pakļauto funkciju un amatu saraksts un īstenots Biroja iekšējās kontroles vides novērtējums, identificējot ar katra amata pienākumu izpildi saistītos apstākļus (korupcijas iespējas), kas var

veicināt korupcijas risku rašanos, novērtējot riska iespējamību un sekas, kā arī nosakot īstenojamus pretpasākumus un par tiem atbildīgās amatpersonas.

Šādā pašā veidā tika identificēti vispārējie Biroja amatpersonu un darbinieku darbībā iespējamie korupcijas riski, kā arī atsevišķu struktūrvienību un amatpersonu specifiskie korupcijas riski, novērtējot riska iespējamību un sekas, kā arī nosakot īstenojamus pretpasākumus un par tiem atbildīgās amatpersonas.

Pretkorupcijas pasākumu plānā aprakstītas amatpersonu un darbinieku individuālās rīcības pazīmes, kas var liecināt par noslieci uz prettiesisku rīcību, kas jāņem vērā struktūrvienību vadītājiem un Biroja vadībai, lai savlaicīgi pievērstu uzmanību tiem darbiniekiem, kuru darbības kontrolei ir jābūt prioritārai. Piemēram, brīdinošie signāli, kas var liecināt par noslieci uz prettiesisku rīcību – neparasti, atšķirīgi no ierastās prakses, lēmumi, kas netiek detalizēti pamatoti neziņošana par prettiesiskiem piedāvājumiem, personiska rakstura problēmas (atkarības, parādu nasta), izšķērdīgs un ienākumiem neatbilstošs dzīvesveids, dienesta pienākumu jaukšana ar blakus aktivitātēm. Kā arī citi indikatori – radinieki un ģimenes locekļi, darījumu partneri strādā nozarē vai jomā, kuru uzrauga vai ar kuru sadarbojas Birojs.

Par Pretkorupcijas plāna ieviešanu, uzraudzību un kontroli ir atbildīga Biroja Iekšējās drošības nodaļa. Vienlaikus ir noteikts reizi gadā izvērtēt pretkorupcijas pasākumu efektivitāti un sniedz priekšlikumus plāna satura aktualizācijai.

Ieviešot iekšējā audita ieteikumus Iekšējās drošības nodaļas darba efektivitātes uzlabošanai, veikti sekojoši pasākumi:

- 1) izstrādāta kārtība, kādā tiks veikta Biroja amatpersonu zināšanu pārbaude par valsts noslēpuma aizsardzības prasību ievērošanu.
- 2) izstrādāts apmācības tests un plāns par darbu ar valsts noslēpuma objektiem Birojā un slepenības režīma nodrošināšanas jomā.
- 3) veiktas izmaiņas „Informācijas sistēmu drošības noteikumos” attiecībā uz klasificēto informācijas sistēmu Birojā. Izstrādāta kārtība, kādā lieto, glabā, pārvieto un iznīcina datu nesējus.
- 4) izstrādāta informācijas sistēma, kurā notiek darbs ar valsts noslēpumu drošības politiku un risku analīzi.
- 5) veikta slepeno objektu glabāšanas un uzskaites pārbaude Birojā.
- 6) izstrādāta Biroja amatpersonu deklarāciju pārbaudes kārtība.
- 7) sagatavota ieroču un munīcijas uzglabāšanas un uzskaites sistēma.
- 8) izstrādāta Biroja apziņošanas shēma.
- 9) veikta informācijas sistēmas, kurā notiek darbs ar valsts noslēpuma objektu, uzskaitē un reģistrācija, noteiktas atbildīgās personas, pielaides līmeņi, kontroles sistēma.

BUDŽETS UN TĀ IZLIETOJUMS 2009.GADĀ

Saskaņā ar 2008.gada 14.novembrī pieņemto likumu „Par valsts budžetu 2009.gadam” Birojam divu budžeta programmu īstenošanai tika piešķirti 3 610 008 lati, savukārt pēc izdarītajiem grozījumiem, kas stājās spēkā ar 2009.gada 1.janvāri, Biroja kopējais budžets bija 3 014 458 lati. Pēc 2009.gada 16.jūnijā izdarītajiem grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam”, kopējais Birojam piešķirtais finansējuma apjoms ir 2 574 468 lati, t.sk., budžeta programmā „Operatīvās darbības pasākumu nodrošināšana” paredzētā apropriācija. Kopējais budžeta samazinājums pret 2009.gada sākumu ir - 28,69%, t.sk., atlīdzībai - 28,34%, precēm un pakalpojumiem - 32,75%. No piešķirtā finansējuma izlietoti 2 092 635 lati jeb 81%. Kopējais 2009.gadā neizlietoto līdzekļu atlikums bija 482 000 latu.

Līdzekļu atlikums 32 000 latu apmērā saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumu Nr.63 „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja programmā 02.00.00 „Operatīvās darbības pasākumu nodrošināšana” paredzētās apropriācijas piešķiršanas, izlietojuma un uzraudzības kārtība” 4.punktu gada beigās tika atmaksāti valsts budžetā, savukārt 380 000 latu netika izlietoti Birojā veikto strukturālo reformu rezultātā, kā arī ievērojot valdības noteiktos ierobežojumus.

Kopējo Biroja izdevumu izpilde 2009.gadā ir 2 092 635 lati un, salīdzinot ar 2008.gada izpildi, izdevumu apjoms samazinājies par 1 400 385 latiem jeb 40%.

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2009.gadā (latos)

Nr. p.k.	Finanšu rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 493 020	2 574 468	2 092 635
1.1.	dotācijas	3 493 020	2 574 468	2 092 635
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	3 493 020	2 574 468	2 092 635
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 411 183	2 506 368	2 045 794
2.1.1.	kārtējie izdevumi	3 407 239	2 502 247	2 041 674
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	3 944	4 121	4 120
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	81 837	68 100	46 841